

Uchwała Nr951/2011
Zarządu Województwa Wielkopolskiego
z dnia 28 lipca 2011 r.

w sprawie zatwierdzenia Wytycznych Instytucji Zarządzającej Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013 w sprawie kwalifikowalności kosztów w ramach Priorytetu I – Działanie 1.7 oraz Priorytetów II-VI

Na podstawie art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1590 z późn. zm.), art. 26 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t. j. Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 z późn. zm.) oraz art. 60 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i uchylającego Rozporządzenie nr (WE) 1260/1999 (Dz. Urz. UE L210, s. 25 z późn. zm.), uchwała się, co następuje:

§ 1

Zarząd Województwa Wielkopolskiego przyjmuje *Wytyczne Instytucji Zarządzającej Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013 w sprawie kwalifikowalności kosztów w ramach Priorytetu I – Działanie 1.7 oraz Priorytetów II-VI*, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wytyczne Instytucji Zarządzającej Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013 w sprawie kwalifikowalności kosztów w ramach Priorytetu I – Działanie 1.7 oraz Priorytetów II-VI mają zastosowanie do konkursów ogłaszanych po dniu wejścia w życie niniejszej uchwały.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Departamentu Wdrażania Programu Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu oraz Prezesowi Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

z up. Marszałka Województwa
Leszek Wojtasiak
Wicemarszałek

Uzasadnienie
do Uchwały N 951/2011
Zarządu Województwa Wielkopolskiego
z dnia 28 lipca 2011 r.

w sprawie zatwierdzenia *Wytycznych Instytucji Zarządzającej Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013 w sprawie kwalifikowalności kosztów w ramach Priorytetu I – Działanie 1.7 oraz Priorytetów II-VI*

W celu zapewnienia wykonania postanowień art. 60 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i uchylającego Rozporządzenie nr (WE) 1260/1999 a także w celu przekazania wnioskodawcom informacji w zakresie zasad kwalifikowania kosztów w ramach Priorytetu I Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (z wyłączeniem Działania 1.7), zostały opracowane uaktualnione *Wytyczne Instytucji Zarządzającej Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013 w sprawie kwalifikowalności kosztów w ramach Priorytetu I – Działanie 1.7 oraz Priorytetów II-VI*.

Modyfikacja *Wytycznych* związana jest ze zmianami dotyczącymi Priorytetu VI Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, tj. wprowadzeniem Schematu III *Infrastruktura kin*. Niniejsze *Wytyczne* w Rozdziale 3 precyzują rodzaje kosztów kwalifikowalnych w tym schemacie.

Leszek Wojtasiak
Wicemarszałek

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

DWP-VII.3402-2/2008

**Załącznik do Uchwały nr 951/2011
Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 lipca 2011 r.**

**WYTYCZNE INSTYTUCJI ZARZĄDZAJĄCEJ
WIELKOPOLSKIM REGIONALNYM PROGRAMEM OPERACYJNYM
NA LATA 2007-2013
W SPRAWIE KWALIFIKOWALNOŚCI KOSZTÓW W RAMACH PRIORYTETU I – DZIAŁANIE 1.7
ORAZ PRIORYTETÓW II-VI**

*Zatwierdzone Uchwałą nr 951/2011 z dnia 28 lipca 2011 r.
Zarządu Województwa Wielkopolskiego*

Poznań, 28 lipca 2011 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	42
Stosowane skróty i wyrażenia	52
Rozdział 1 – Zasady ogólne.....	82
1.1. Pojęcie kwalifikowalności kosztów	82
1.2. Podmiot ponoszący koszty.....	82
1.3. Termin poniesienia kosztu.....	82
1.4. Uznanie kosztu za poniesiony.....	82
1.5. Ogólne warunki uznania kosztu za kwalifikowalny.....	92
1.6. Wkład niepieniężny.....	102
1.7. Koszty niekwalifikowalne	102
1.8. Leasing.....	112
1.8.1. Zasady ogólne	112
1.8.2. Leasing finansowy.....	122
1.8.3. Leasing operacyjny	122
1.8.4. Leasing zwrotny	122
1.9. Inne techniki finansowania.....	122
1.10. Podatek od towarów i usług oraz inne obciążenia publicznoprawne.....	122
1.10.1. Ogólne zasady.....	122
1.10.2. Oświadczenie o kwalifikowalności podatku od towarów i usług.....	132
1.10.3. Podatek od towarów i usług jako koszt kwalifikowalny	132
1.10.4. Prawo do obniżenia podatku należnego o podatek naliczony	132
1.10.5. Status podatnika podatku od towarów i usług.....	142
1.10.6. Związek zakupów z czynnościami opodatkowanymi.....	142
1.10.7. Odliczenie częściowe.....	142
1.10.8. Pozostałe obciążenia publicznoprawne.....	152
1.11. Projekty generujące dochód.....	152
1.11.1. Ogólne zasady.....	152
1.11.2. Incydentalne dochody występujące w trakcie realizacji projektu	162
1.12. Pojęcie podwójnego finansowania kosztów	162
1.13. Ponoszenie kosztów charakterystycznych dla innego funduszu strukturalnego (cross-financing).....	172
1.14. Kwota zatrzymana.....	172
1.15. Trwałość projektu.....	172
1.16. Czyny zabronione	182
1.17. Wybór dostawców i wykonawców	192
Rozdział 2 – Warunki uznania za kwalifikowalne poszczególnych rodzajów kosztów	202
2.1. Koszty dokumentacji związanej z przygotowaniem projektu.....	202
2.2. Nabycie nieruchomości (zabudowanej lub niezabudowanej).....	202
2.3. Zakup środka trwałego oraz wartości niematerialnej i prawnej.....	212
2.4. Montaż i instalacja środka trwałego.....	222
2.5. Materiały i roboty budowlane	222
2.6. Postanowienia szczególne w zakresie kosztów poniesionych na mieszkalnictwo.....	232
2.7. Zespół inżyniera kontraktu / inspektor nadzoru / nadzór autorski	242
2.8. Badania i ekspertyzy	252
2.9. Audyt zewnętrzny.....	252
2.10. Koszty pozostałych usług, zabezpieczeń i ubezpieczeń.....	262
2.11. Koszty promocji projektu i koszty innych działań promocyjnych.....	272
2.12. Koszty udziału w spotkaniach	282
2.13. Koszty dotyczące organizacji i udziału w targach, misjach, konferencjach itp.....	282
2.14. Koszty wynagrodzeń.....	292
2.15. Pozostałe koszty	302
Rozdział 3 – Rodzaje kosztów kwalifikowalnych w poszczególnych Działaniach WRPO.....	312
3.1. Działanie 1.7 WRPO Przygotowanie terenów inwestycyjnych.....	312
3.2. Działanie 2.1 WRPO Wzmocnienie regionalnego układu powiązań drogowych (drogi wojewódzkie, z wyłączeniem dróg wojewódzkich w miastach na prawach powiatu).....	312
3.3. Działanie 2.2 WRPO Poprawa dostępności do regionalnego i ponadregionalnego układu drogowego (drogi wojewódzkie w miastach na prawach powiatu, powiatowe i gminne)	332

3.4. Działanie 2.3 WRPO Modernizacja regionalnego układu kolejowego	342
3.5. Działanie 2.4 WRPO Tabor kolejowy dla regionalnych przewozów pasażerskich	342
3.6. Działanie 2.5 WRPO Rozwój miejskiego transportu zbiorowego	352
3.7. Działanie 2.6 WRPO Rozwój regionalnej infrastruktury lotniczej.....	362
3.8. Działanie 2.7 WRPO Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	372
3.9. Działanie 3.1 WRPO Racjonalizacja gospodarki odpadami i ochrona powierzchni ziemi.....	382
3.10. Działanie 3.2 WRPO Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku	392
3.11. Działanie 3.3 WRPO Wsparcie ochrony przyrody	402
3.12. Działanie 3.4 WRPO Gospodarka wodno-ściekowa	412
3.13. Działanie 3.5 WRPO Wzmocnienie ochrony przeciwpowodziowej zagrożonych obszarów oraz zwiększenie retencji na terenie województwa	422
3.14. Działanie 3.6 WRPO Poprawa bezpieczeństwa środowiskowego i ekologicznego.....	422
3.15. Działanie 3.7 WRPO Zwiększenie wykorzystania odnawialnych zasobów energii	432
3.16. Działanie 4.1 WRPO Rewitalizacja obszarów miejskich	442
3.17. Działanie 4.2 WRPO Rewitalizacja zdegradowanych obszarów przemysłowych i powojaskowych	442
3.18. Działanie 5.1 WRPO Infrastruktura szkolnictwa wyższego	462
3.19. Działanie 5.2 WRPO Rozwój infrastruktury edukacyjnej, w tym szkolnictwa ustawicznego	472
3.20. Działanie 5.3 WRPO Poprawa warunków funkcjonowania systemu ochrony zdrowia w województwie	482
3.21. Działanie 5.4 WRPO Wzmocnienie pozostałej infrastruktury społecznej	492
3.22. Działanie 6.1 WRPO Infrastruktura na obszarach turystycznych.....	502
3.23. Działanie 6.2 WRPO Rozwój kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego	522

Wstęp

1. Niniejsze wytyczne określają warunki uznania kosztu za koszt kwalifikowalny w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013. Warunki te wynikają w szczególności z:

- 1) aktów prawnych krajowych i wspólnotowych dotyczących funduszy strukturalnych, w szczególności:
 - a. Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. U. UE L210, s. 25 z późn. zm.),
 - b. Rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1783/1999 (Dz. U. UE L210, s. 1),
 - c. Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Dz. U. UE L371, s. 1 z późn. zm.),
 - d. Rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodnie ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. U. UE L214, s. 3),
 - e. ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t. j. z 2009 r., Dz. U. Nr 84, poz. 712 z późn. zm.) oraz rozporządzeń wykonawczych,
 - f. ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.) oraz rozporządzeń wykonawczych,
 - g. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) oraz rozporządzeń wykonawczych,
 - h. ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t. j. z 2010 r., Nr 113, poz. 759 z późn. zm.) oraz rozporządzeń wykonawczych,
 - i. ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t. j. Dz. U. z 2002 r., Nr 76, poz. 694 z późn. zm.) oraz rozporządzeń wykonawczych,
 - j. ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535 z późn. zm.),
- 2) „Krajowych wytycznych dotyczących kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013”, wydanych przez Ministra Rozwoju Regionalnego,
- 3) Szczegółowego opisu priorytetów Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

2. Kategorie beneficjentów, którzy mogą się starać o dofinansowanie projektów realizowanych w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 określono w Szczegółowym opisie priorytetów Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

3. Projekt, z poszanowaniem wszystkich zasad dotyczących kwalifikowalności projektu i beneficjenta (w szczególności zgodności z Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013 i Szczegółowym opisem priorytetów Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013), kwalifikuje się do dofinansowania w ramach Programu jeżeli jest realizowany w granicach administracyjnych obszaru objętego Programem, tj. na terenie województwa wielkopolskiego. Zasada powyższa nie dotyczy projektów realizowanych w ramach Działania 6.1 (Schemat II) i 6.2 (Schemat II), które mogą być realizowane poza granicami województwa wielkopolskiego, lecz muszą dotyczyć tego województwa, a także projektów realizowanych w ramach Działania 3.1, których elementy, zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego, zlokalizowane mogą być poza granicami województwa wielkopolskiego.

4. Zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (pismo z dnia 29 stycznia 2008 r., sygn.: DKS-II-913/JKo/10/08), wartość inwestycji niezwiązanych z podstawowym celem priorytetu / działania nie może przekraczać 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu. Za inwestycje niezwiązane z celem priorytetu / działania należy uznać w szczególności: koszt budowy / remontu pomieszczeń biurowych i socjalnych, koszt budowy / remontu pomieszczeń o charakterze

komercyjnym (w przypadku inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, społeczną i ochronę zdrowia oraz z zakresu kultury i turystyki).

Wartość inwestycji niezwiązanych z podstawowym celem priorytetu / działania i jej udział w wielkości kosztów kwalifikowalnych projektu będzie podlegała weryfikacji na etapie oceny wniosku o dofinansowanie oraz w trakcie kontroli prawidłowości realizacji projektu.

5. Zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (pismo z dnia 19 listopada 2008 r., sygn.: DKS/II/079/KZ/21/07), Instytucje Zarządzające Programami Operacyjnymi winny określić minimalny poziom środków własnych beneficjentów w ramach wkładu własnego (dotyczy wyłącznie beneficjentów będących jednostkami samorządu terytorialnego lub jednostkami podległymi). Środki własne w ramach wkładu własnego beneficjenta winny pochodzić z jego budżetu i / lub z kredytów komercyjnych udzielonych beneficjentowi. W związku z powyższym, Instytucja Zarządzająca Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013 ustaliła wielkość środków własnych beneficjenta (pochodzących z jego budżetu i / lub z komercyjnych kredytów bankowych) na 1% kosztów kwalifikowalnych projektu. Pozostała część wkładu własnego beneficjenta może pochodzić z kredytów i pożyczek preferencyjnych, dotacji z innych niż Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013, a także z budżetu beneficjenta lub kredytu komercyjnego.

6. Poza zasadami regulującymi termin ponoszenia kosztów w projektach objętych schematami pomocy publicznej, obowiązujące przepisy prawa nie ograniczają finansowania w ramach WRPO projektów zrealizowanych częściowo lub całkowicie. W takim przypadku dofinansowaniem mogą zostać objęte wyłącznie koszty poniesione w okresie kwalifikowania wydatków w ramach WRPO, tzn. poniesione nie wcześniej niż w dniu 1 stycznia 2007 r. Projekty takie muszą spełniać wszystkie obowiązujące wymogi, przede wszystkim dotyczące ochrony środowiska, zamówień publicznych i wynikające z zapisów WRPO i Uszczegółowienia WRPO. Projekt częściowo zrealizowany to projekt, w ramach którego przed jego wyborem do dofinansowania poniesiono koszty, które zostaną następnie ujęte we wnioskach o płatność. Przez projekt całkowicie zrealizowany należy rozumieć projekt w ramach którego przed jego wyborem do dofinansowania poniesiono wszystkie koszty, które zostaną ujęte we wnioskach o płatność.

Stosowane skróty i wyrażenia

- B – Beneficjent Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013,
- cross-financing – zasada elastycznego, krzyżowego finansowania, która ma na celu ułatwienie wdrażania jednofunduszowych programów operacyjnych. Zapewnia ona możliwość finansowania w ramach zakresów interwencji EFRR i Europejskiego Funduszu Społecznego komplementarnych działań wchodzących odpowiednio w zakres drugiego funduszu,
- duży projekt – projekt którego całkowity koszt przekracza kwotę 50 mln EUR,
- EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- fundacja – forma prawna organizacji pozarządowej, której istotnym substratem jest kapitał przeznaczony na określony cel oraz statut zawierający reguły dysponowania tym kapitałem,
- IZ WRPO – Instytucja Zarządzająca Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013,
- KC – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.),
- koszt kwalifikowalny – por. rozdział 1, punkt 1.1 niniejszych Wytycznych,
- koszt niekwalifikowalny – por. rozdział 1, punkt 1.7 niniejszych Wytycznych,
- KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- leasing finansowy – zgodnie z Krajowym Standardem Rachunkowości nr 5 „Leasing, najem i dzierżawa” (Dz. Urz. Ministerstwa Finansów z dnia 12 maja 2008 r., Nr 4, poz. 35) jest to umowa, na mocy której leasingodawca oddaje leasingobiorcy na czas oznaczony środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne do odpłatnego użytkowania lub do pobierania pożytków. Jednocześnie umowa ta spełnia co najmniej jeden z warunków określonych w art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. Przedmiot umowy leasingu jest zaliczany do środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych leasingobiorcy, który dokonuje odpisów amortyzacyjnych,
- leasing operacyjny – zgodnie z Krajowym Standardem Rachunkowości nr 5 „Leasing, najem i dzierżawa” jest to umowa leasingu inna niż umowa leasingu finansowego, w przypadku której przedmiot umowy leasingu zaliczany jest do środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych leasingodawcy, który dokonuje odpisów amortyzacyjnych,

- leasing zwrotny – zgodnie z Krajowym Standardem Rachunkowości nr 5 „Leasing, najem i dzierżawa” jest to transakcja, na którą składają się dwie umowy: sprzedaży i leasingu określonych składników aktywów. Pierwszym etapem transakcji jest zbycie przedmiotu umowy przez dotychczasowego właściciela leasingodawcy, który następnie oddaje nabyte składniki aktywów do użytkowania leasingobiorcy, którym jest zbywca, na zasadach leasingu operacyjnego lub finansowego,
- lider – podmiot będący projektodawcą / wnioskodawcą¹, który składa do IZ WRPO wnioski o dofinansowanie projektu w imieniu swoim oraz wszystkich partnerów oraz z którym IZ WRPO zawiera umowę o dofinansowanie projektu i który odpowiada następnie (jako beneficjent) przed IZ WRPO za realizację projektu w formie partnerstwa; wskazuje się, aby funkcję lidera pełnił podmiot będący jednostką sektora finansów publicznych,
- mikroprzedsiębiorca – przedsiębiorca, który w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych: zatrudniał średniorocznie mniej niż 10 pracowników oraz osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nie przekraczający równowartości w złotych 2 mln euro lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych 2 lat nie przekraczający równowartości w złotych 2 mln EUR,
- nieruchomość niezabudowana – część powierzchni ziemskiej stanowiąca odrębny przedmiot własności (grunty), z wyłączeniem budynków, budowli, obiektów małej architektury oraz tymczasowych obiektów budowlanych,
- nieruchomość zabudowana – część powierzchni ziemskiej stanowiąca odrębny przedmiot własności (grunty), wraz z budynkami, budowlami, obiektami małej architektury trwale związanymi z gruntem,
- partner – podmiot wymieniony we wniosku o dofinansowanie, uczestniczący w realizacji projektu, wnoszący do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe, realizujący projekt wspólnie z beneficjentem (liderem) i ewentualnie innymi partnerami na warunkach określonych w umowie / porozumieniu o partnerstwie, zawartej z projektodawcą (liderem) przed złożeniem do IZ WRPO wniosku o dofinansowanie; udział partnera w realizacji projektu musi być adekwatny do merytorycznego zakresu i wartości projektu oraz niezbędny do celów realizacji projektu,
- partnerstwo – forma wspólnej realizacji projektu wyrażona w pisemnej umowie / porozumieniu co najmniej dwóch samodzielnych podmiotów wymienionych we wniosku o dofinansowanie i uczestniczących wspólnie w realizacji projektu, wnoszących do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe oraz realizujących projekt na warunkach określonych w umowie / porozumieniu o partnerstwie,
- projekt – przedsięwzięcie realizowane w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 na podstawie decyzji lub umowy o dofinansowanie,
- projekt generujący dochód – por. rozdział 1, punkt 1.11 niniejszych Wytucznych,
- przedsiębiorca – w ujęciu prawnym jest to podmiot prawa, który prowadzi we własnym imieniu działalność gospodarczą,
- PZP – ustawa 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t. j. Dz. U. z 2010 r., Nr 113, poz. 759 z późn. zm.),
- RLM – Równoważna Liczba Mieszkańców; według wzoru:
$$RLM = \frac{\text{dobowa objętość ścieków [m}^3\text{/d]} \times \text{średnie BZT}_5 \text{ [gO}_2\text{/m}^3\text{]}}{60 \text{ [gO}_2\text{/Md]}}$$

gdzie: BZT – biologiczne zapotrzebowanie tlenu
- rozporządzenie 1080/2006 – rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1783/1999 (Dz. U. UE L210, s. 1 z późn. zm.),
- rozporządzenie 1083/2006 – rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. U. UE L210, s. 25 z późn. zm.),
- rozporządzenie 1828/2006 – rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE)

¹ Podmiot wymieniony w WRPO oraz Uszczegółowieniu WRPO, w okresie od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie do dnia poprzedzającego dzień zawarcia z IZ WRPO umowy o dofinansowanie projektu.

nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Dz. U. UE L371, s. 1 z późn. zm.),

- rozporządzenie 800/2008 – rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. U. UE L214, s.3),
- stowarzyszenie – organizacja społeczna (zrzeszenie) powoływana przez grupę osób mających wspólne cele lub zainteresowania,
- średni przedsiębiorca – przedsiębiorca, który w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych: zatrudniał średniorocznie mniej niż 250 pracowników oraz osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nie przekraczający równowartości w złotych 50 mln euro lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych 2 lat nie przekraczający równowartości w złotych 43 mln EUR,
- środek trwałe – rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki. Zalicza się do nich w szczególności nieruchomości (w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego), maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy, ulepszenia w obcych środkach trwałych oraz inwentarz żywy. Środki trwałe oddane do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy, zgodnie z warunkami określonymi w ust. 4 z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
- TWE – Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (wersja skonsolidowana, Dz. U. UE Nr C340 z 10 listopada 1997 r.),
- UE – Unia Europejska,
- UFP1 – ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.),
- UFP2 – ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.),
- UGN – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t. j. z 2010 r., Dz. U. 102, poz. 651 z późn. zm.),
- UDP – ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (t. j. z 2008 r. Dz. U. Nr 193, poz. 1194 z późn. zm.),
- umowa o dofinansowanie – umowa zawarta z beneficjentem, na podstawie której beneficjent realizuje projekt współfinansowany w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013,
- Uszczegółowienie WRPO – Szczegółowy opis priorytetów Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Wielkopolskiego,
- wartości niematerialne i prawne – zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt. 14 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości są to nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki, w szczególności: autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje, prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych, know-how. Do wartości niematerialnych i prawnych nie zalicza się inwestycji, o których mowa w art. 3 ust. 1. pkt 17 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
- własność – w granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego właściciel może, z wyłączeniem innych osób, korzystać z rzeczy zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swego prawa, w szczególności może pobierać pożytki i inne dochody z rzeczy. W tych samych granicach może rozporządzać rzeczą (art. 140 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.),
- WRPO – Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013.

Ilekcroć w niniejszym dokumencie mowa jest o fakturze, należy przez to rozumieć fakturę lub inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej, w tym również dowód wewnętrzny.

Rozdział 1 – Zasady ogólne

1.1. Pojęcie kwalifikowalności kosztów

1.1.1. Koszt kwalifikowalny – koszt poniesiony przez beneficjenta (lub podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych w umowie o dofinansowanie) w związku z realizacją projektu w ramach WRPO, zgodnie z zasadami obowiązującymi w niniejszych Wytycznych, który kwalifikuje się do dofinansowania ze środków przeznaczonych na realizację WRPO (pochodzącymi z budżetu UE i / lub z publicznych źródeł krajowych) w trybie określonym w umowie o dofinansowanie projektu.

1.1.2. Koszt poniesiony w ramach projektu jest kwalifikowalny, jeśli spełnia wszystkie dotyczące go warunki określone w niniejszych Wytycznych.

Uznanie danego kosztu co do zasady za kwalifikowalny (w Uszczegółowieniu WRPO lub niniejszych Wytycznych) nie oznacza automatycznego uznania tego kosztu za kwalifikowalny w ramach konkretnego projektu.

1.1.3. W przypadku, gdy pokrycie kosztu środkami przeznaczonymi na realizację WRPO stanowi pomoc publiczną w rozumieniu art. 87 ust. 1 TWE (lub pomoc *de minimis*), koszt będzie uznany za kwalifikowalny, jeśli spełnia równocześnie:

- 1) wszystkie dotyczące go warunki określone w niniejszych Wytycznych, oraz
- 2) wszystkie dotyczące go warunki określone w akcie prawa polskiego i wspólnotowego (w tym w decyzji Komisji Europejskiej przyznającej pomoc indywidualną / rozporządzeń Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych i w sprawie udzielania pomocy *de minimis* w ramach regionalnych programów operacyjnych), stanowiącym podstawę prawną udzielenia pomocy.

1.1.4. Co do zasady, wzrost wartości projektu i wzrost wartości kosztów kwalifikowalnych nie ma wpływu na wysokość dofinansowania ze środków WRPO, natomiast zmniejszenie wartości projektu i wysokości kosztów kwalifikowalnych skutkuje zmniejszeniem poziomu dofinansowania, zgodnie z założonym dla każdego projektu montażem finansowym.

1.2. Podmiot ponoszący koszty

Co do zasady, kosztem kwalifikowalnym jest koszt poniesiony przez B, tj. podmiot, z którym IZ WRPO zawarła umowę o dofinansowanie projektu w ramach WRPO, z wyjątkiem partnerstwa (por. definicja w części „Stosowane skróty i wyrażenia”). W przypadku, gdy projekt jest realizowany w partnerstwie, kosztem kwalifikowalnym jest koszt poniesiony przez dowolnego członka partnerstwa.

1.3. Termin poniesienia kosztu

1.3.1. W ramach WRPO koszty są kwalifikowalne, jeżeli zostały poniesione nie wcześniej niż w dniu 1 stycznia 2007 r. (niezależnie od terminu złożenia wniosku o dofinansowanie i od terminu podpisania umowy o dofinansowanie – z wyjątkiem projektów objętych schematami pomocy publicznej) i nie później niż w dniu 31 grudnia 2015 r.

1.3.2. Terminy ponoszenia kosztów kwalifikowalnych w ramach każdego projektu określa umowa o dofinansowanie tego projektu. Terminy te nie mogą wykraczać poza daty graniczne: 1 stycznia 2007 r. i 31 grudnia 2015 r.

1.3.3. Termin kwalifikowalności kosztów ponoszonych w ramach projektów objętych schematami pomocy publicznej określany jest każdorazowo w regulaminie konkursu.

1.3.4. Daty uznania kosztów kwalifikowalnych za poniesione wskazano w rozdziale 1 Wytycznych.

1.4. Uznanie kosztu za poniesiony

1.4.1. Za datę poniesienia kosztu (wydatku) przyjmuje się:

- 1) datę obciążenia rachunku bankowego podmiotu ponoszącego koszt – w przypadku wydatków dokonanych przelewem lub obciążeniową kartą płatniczą,
- 2) datę transakcji skutkującej obciążeniem rachunku karty kredytowej (lub podobnego instrumentu) – w przypadku wydatków dokonanych kartą kredytową lub podobnym instrumentem płatniczym o odroczonej płatności,
- 3) datę faktycznego dokonania płatności – w przypadku wydatków dokonanych gotówką,
- 4) datę dokonania pozostałej (tzn. niezatrzymanej) części płatności – w przypadku kosztu kwalifikowalnego w postaci kwoty zatrzymanej (zabezpieczenie wykonania robót budowlanych).

1.4.2. Za datę poniesienia kosztu niepieniężnego przyjmuje się:

- 1) datę wejścia w życie umowy o udzieleniu poręczenia – w przypadku kosztu kwalifikowalnego polegającego na udzieleniu poręczenia (niezależnie od tego, czy w wyniku wykonywania tej umowy nastąpiła wypłata kwoty poręczanej),
- 2) datę uznania kompensaty przez drugą stronę – w przypadku kosztu dokonanego w drodze kompensaty należności od określonego podmiotu i zobowiązań wobec tego podmiotu.

1.5. Ogólne warunki uznania kosztu za kwalifikowalny

1.5.1. Ocena kwalifikowalności kosztu polega na analizie zgodności jego poniesienia z obowiązującymi przepisami krajowymi i wspólnotowymi, w tym z WRPO i Uszczegółowieniem WRPO oraz z wytycznymi IZ WRPO. Oceny takiej dokonuje się zarówno na etapie wyboru wniosku o dofinansowanie projektu, jak i podczas jego realizacji (w szczególności poprzez weryfikację wniosków o płatność i kontrole na miejscu). Na etapie wyboru wniosku o dofinansowanie sprawdzeniu podlega potencjalna kwalifikowalność kosztów ujętych we wniosku. Przyjęcie projektu do realizacji i podpisanie z B umowy o dofinansowanie projektu nie oznacza, że wszystkie koszty, które B przedstawi do rozliczenia w trakcie realizacji projektu, będą kwalifikować się do dofinansowania.

1.5.2. Koszt jest kwalifikowalny jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezbędny dla realizacji projektu oraz służy osiągnięciu zakładanych celów projektu,
- 2) został rzeczywiście poniesiony (por. rozdział 1 Wytycznych),
- 3) został dokonany w sposób oszczędny, tzn. w oparciu o zasadę dążenia do uzyskania założonych efektów przy jak najniższej wysokości kosztu:
zasadę tę uznaje się za spełnioną w szczególności wówczas, gdy koszt został poniesiony w wyniku udzielenia zamówienia zgodnie z przepisami PZP lub KC. Jeżeli koszt został poniesiony w wyniku innych czynności niż udzielenie zamówienia zgodnie z przepisami PZP, ciężar udowodnienia zachowania oszczędności kosztu spoczywa na podmiocie ponoszącym koszt.
B zobowiązany w umowie o dofinansowanie projektu do pozyskania 3 ofert ma obowiązek przechowywać otrzymane oferty wraz z pisemnym uzasadnieniem wyboru jednej z nich oraz dokumenty potwierdzające upublicznienie zamiaru zakupu towaru lub usługi (zapytania ofertowe, badania rynku, ogłoszenia w gazecie itp.),
- 4) został należycie udokumentowany:
dowodem poniesienia kosztu jest faktura oraz dowód zapłaty faktury. W przypadku płatności gotówkowej, wystarczającym dowodem jest faktura z adnotacją „zapłacono gotówką” opatrzoną podpisem wystawcy faktury / sprzedawcy oraz rozliczenie pomiędzy B a pracownikiem (jeżeli płatność za fakturę była dokonywana przez pracownika B). W razie ponoszenia przez beneficjenta kosztów wynikających z decyzji administracyjnoprawnych, dowodem poniesienia kosztu jest decyzja ustalająca obowiązek zapłaty (np. odszkodowania) oraz wskazująca wysokość kwoty do zapłaty. W przypadku kosztów niepieniężnych wskazanych w rozdziale 1 Wytycznych, za dowód poniesienia kosztu uznaje się, w zależności od rodzaju kosztu odpowiednio: umowę o udzieleniu poręczenia, potwierdzenie uznania kompensaty, wycenę wkładu niepieniężnego. W przypadku, gdy faktury nie potwierdzają poniesienia kosztu w sposób dostateczny, należy przechowywać dodatkowe dokumenty, w szczególności bilety, faktury dokumentujące koszt noclegu, opłaty za parking, autostradę itp., ewidencję przebiegu pojazdu, rozliczenie zaliczki z pracownikiem itp.,
- 5) został dokonany na podstawie umowy z wykonawcą lub dostawcą zamówienia oraz potwierdzony protokołem odbioru,
- 6) w przypadku zakupu środka trwałego / wartości niematerialnej i prawnej – został wpisany do ewidencji środków trwałych / ewidencji wartości niematerialnej i prawnej,
- 7) został poniesiony zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie projektu, tj. w szczególności:
 - a. **w terminie** realizacji projektu (rozpoczęcie / zakończenie realizacji projektu) oraz nie wcześniej niż 1 stycznia 2007 r. i nie później niż 31 grudnia 2015 r. Termin kwalifikowalności kosztów ponoszonych w ramach projektów, w szczególności projektów objętych schematami pomocy publicznej określany jest każdorazowo w regulaminie konkursu,
 - b. na zakup towarów / usług / robót budowlanych lub na poniesienie innych kosztów **określonych w dokumentacji projektowej** (wniosek o dofinansowanie z załącznikami, umowa o dofinansowanie),
- 8) został dokonany zgodnie z obowiązującym prawem wspólnotowym i krajowym, w szczególności z UFP1 / UFP2 i PZP, KC oraz z WRPO i Uszczegółowieniem WRPO,
- 9) nie podlega wyłączeniom wskazanym w rozdziale 1 oraz w rozdziale 3 Wytycznych,
- 10) nie został sfinansowany z wspólnotowych lub krajowych środków publicznych.

1.6. Wkład niepieniężny

1.6.1. Deklarowanie jako wkładu niepieniężnego kosztu poniesionego przez beneficjenta w okresie kwalifikowalności nie może służyć omijaniu warunków kwalifikowania kosztów. Jeżeli beneficjent poniósł koszt w okresie kwalifikowalności, winien on dążyć do otrzymania dofinansowania w ramach WRPO na pokrycie tego kosztu (w części zgodnej z montażem finansowym określonym w umowie o dofinansowanie). Wkład niepieniężny winien dotyczyć sytuacji, w której beneficjent poniósł koszt (np. na nabycie nieruchomości niezbędnej do realizacji projektu) przed rozpoczęciem okresu kwalifikowalności kosztów w WRPO.

1.6.2. Wkład niepieniężny wniesiony na rzecz projektu przez B w postaci dóbr stanowi koszt kwalifikowalny pod warunkiem zachowania następujących przesłanek:

- 1) wkład niepieniężny polega na wniesieniu nieruchomości zabudowanej, urządzeń, materiałów (surowców) lub własności intelektualnej,
- 2) nieruchomość zabudowana może zostać uznana za kwalifikowalny wkład niepieniężny wyłącznie w przypadku, gdy w wyniku realizacji projektu zmieni ona swoje przeznaczenie lub funkcje,
- 3) konieczna jest niezależna wycena wartości wkładu niepieniężnego,
- 4) w przypadku wniesienia wkładu niepieniężnego w postaci nieruchomości zabudowanej, zostały spełnione wymogi szczegółowe określone w rozdziale 2 Wytycznych,
- 5) współfinansowanie z WRPO nie może przekroczyć wartości całkowitych kosztów kwalifikowalnych pomniejszonych o wartość wkładu niepieniężnego. W praktyce oznacza to, że wkład niepieniężny może być wnoszony do wysokości wkładu własnego beneficjenta, tj. może być on wnoszony jedynie na pokrycie wkładu własnego beneficjenta.

1.6.3. Przez dokument potwierdzający poniesienie kosztu związanego z wkładem niepieniężnym należy rozumieć:

- 1) dokumenty księgowo lub wyciągi z ksiąg rachunkowych odzwierciedlające wysokość poniesionych kosztów,
- 2) w przypadku nieruchomości – operat szacunkowy sporządzony przez uprawnionego rzeczoznawcę, potwierdzający, iż zadeklarowana wysokość wkładu niepieniężnego nie przekracza wartości rynkowej nieruchomości,
- 3) w przypadku własności nieruchomości – akt notarialny.

Podstawowym dokumentem, który określa wysokość wkładu niepieniężnego w postaci nieruchomości jest dokument księgowy. Operat szacunkowy jest wyłącznie dokumentem pomocniczym, określającym wartość rynkową nieruchomości. W przypadku, gdy wartość nieruchomości wskazana w dokumencie księgowym jest wyższa niż wartość podana w operacie szacunkowym, wartość wkładu niepieniężnego jest równa kwocie wskazanej w operacie szacunkowym. Jeżeli wartość nieruchomości wskazana w dokumencie księgowym jest niższa niż wartość podana w operacie szacunkowym, wartość wkładu niepieniężnego jest równa kwocie wskazanej w dokumencie księgowym.

1.6.4. Wolontariat oraz grunt nie stanowi kwalifikowalnego wkładu niepieniężnego w ramach WRPO.

1.7. Koszty niekwalifikowalne

1.7.1. W żadnym wypadku nie są kwalifikowalne następujące koszty:

- 1) koszty przygotowania wniosku o dofinansowanie projektu (nie dotyczy dokumentacji technicznej, analizy finansowej i ekonomicznej, oceny oddziaływania na środowisko, studium wykonalności i innych dokumentów wskazanych w rozdziale 2 Wytycznych),
- 2) koszty zakupu gruntu – dotyczy kosztu, którego wartość przekracza 10% wartości całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu,
- 3) koszty wyceny wkładu niepieniężnego,
- 4) koszty osobowe wynikające z umów o pracę (dotyczy osób zatrudnionych na cały etat lub część etatu) – nie dotyczy Działania 6.1 (Schemat II) i 6.2 (Schemat II),
- 5) koszty zarządzania projektem w wysokości przekraczającej 10% kosztów kwalifikowalnych projektu – dotyczy Działania 6.1 (Schemat II) i 6.2 (Schemat II),
- 6) koszty wynagrodzeń nieobciążające budżetu B (np. zasiłki) – dotyczy Działania 6.1 (Schemat II) i 6.2 (Schemat II); w pozostałych Działaniach koszty osobowe wynikające z umów o pracę stanowią koszt niekwalifikowalny,
- 7) koszty ogólne (eksploatacja, media),
- 8) koszty obsługi prawnej i księgowej,

- 9) koszty odpłatnego zlecenia prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego lub doradztwa w tym zakresie (dotyczy wyłącznie B zobowiązanych do stosowania PZP na podstawie art. 3 tej ustawy – por. rozdział 2 niniejszych Wytycznych),
- 10) podatek od towarów i usług, który może zostać odzyskany w całości lub w części zgodnie z zapisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535 z późn. zm.),
- 11) pozostałe podatki, cła i opłaty celne,
- 12) koszty opłat administracyjnych, jeżeli ich poniesienie nie jest obowiązkowe (nie wynika z obowiązujących przepisów), a zatem nie jest niezbędne do prawidłowej realizacji projektu,
- 13) odsetki od zadłużenia lub inne koszty kredytu,
- 14) koszty prowizji pobieranych w ramach operacji wymiany walut oraz ujemne różnice kursowe ponoszone w związku z realizacją projektu,
- 15) kary i grzywny, a także koszty procesów sądowych oraz koszty realizacji ewentualnych postanowień wydanych przez sąd,
- 16) koszty odszkodowań, rekompensat i innych należności o podobnym charakterze z wyjątkiem odszkodowań wypłacanych w związku z realizacją inwestycji na podstawie UGN i UDP,
- 17) wydatki związane z leasingiem, w szczególności: podatek, marża finansującego, odsetki od refinansowania kosztów, koszty ogólne, koszty montażu oraz dostosowania środków trwałych do użytkowania, koszty wymiany części związanych z leasingowanym sprzętem m.in. opony zimowe, letnie, przeglądy techniczne itp., opłaty ubezpieczeniowe,
- 18) wkład niepieniężny w postaci wolontariatu i gruntu,
- 19) koszty amortyzacji środków trwałych, w tym również koszty amortyzacji używanych środków trwałych,
- 20) kwoty zatrzymane jako gwarancje w robotach budowlanych – jeżeli nie zostały zwolnione przed terminem finansowego zakończenia realizacji projektu określonym w umowie o dofinansowanie (są to koszty nieponiesione przez B),
- 21) wydatek poniesiony na zakup środka trwałego (również nieruchomości zabudowanej lub niezabudowanej), który był współfinansowany ze środków wspólnotowych lub dotacji krajowych w przeciągu 7 lat poprzedzających datę zakupu środka trwałego przez beneficjenta.

1.7.2. Koszty niekwalifikowalne związane z realizacją projektu ponosi B projektu.

1.8. Leasing

1.8.1. Zasady ogólne

Do współfinansowania kwalifikują się wydatki poniesione w związku z technikami finansowania, które nie powodują natychmiastowego przeniesienia prawa własności przedmiotu na B (podmiot użytkujący), w tym w szczególności wydatki poniesione w związku z zastosowaniem leasingu.

Dofinansowanie kosztów faktycznie poniesionych, w przypadku zastosowania w ramach projektu finansowania w drodze leasingu, jest dokonywana na rzecz leasingobiorcy (podmiotu leasingującego przedmiot, tj. B WRPO).

Do współfinansowania kwalifikują się następujące formy leasingu:

- 1) leasing finansowy,
- 2) leasing operacyjny,
- 3) leasing zwrotny.

Kosztów kwalifikowalnym jest część raty leasingowej związanej ze spłatą kapitału przedmiotu leasingu. Maksymalna kwota kosztów kwalifikowalnych nie może przekroczyć rynkowej wartości przedmiotu leasingu. Oznacza to, że kwota kwalifikująca się do współfinansowania nie może być wyższa, niż kwota na którą opiewa dowód zakupu wystawiony leasingobiorcy przez dostawcę przedmiotu leasingu.

Dofinansowanie kosztów leasingu jest dokonywana na podstawie dowodów potwierdzających faktycznie spłacone raty leasingu w okresie realizacji projektu, wskazanym w umowie o dofinansowanie projektu.

Wydatkami niekwalifikowalnymi są wydatki związane z umową leasingu, w tym w szczególności:

- 1) podatek,
- 2) marża finansującego,
- 3) odsetki od refinansowania kosztów,
- 4) koszty ogólne,
- 5) koszty montażu oraz dostosowania środków trwałych do użytkowania,

- 6) koszty wymiany części związanych z leasingowanym sprzętem m.in. opony zimowe, letnie, przeglądy techniczne itp.,
- 7) opłaty ubezpieczeniowe.

1.8.2. Leasing finansowy

Pod pojęciem leasingu finansowego, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej rozumie się taką umowę leasingu, w ramach której ryzyko oraz pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przeniesione są na leasingobiorcę (B projektu). Oznacza to, że umowa leasingu skutkuje czasowym przekazaniem w użytkowanie przedmiotu leasingu, przy czym umowa leasingu zawiera „opcję nabycia” lub też przewiduje „minimalny okres leasingowy odpowiadający okresowi użytkowania” przedmiotu leasingu.

W przypadku wystawienia jednej faktury w dniu zawarcia umowy, dowodem poniesienia wydatku jest harmonogram spłat wraz z wyciągiem z rachunku bankowego, potwierdzającym dokonanie wpłaty raty leasingowej.

1.8.3. Leasing operacyjny

Pod pojęciem leasingu operacyjnego, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, rozumie się taką umowę leasingu, w ramach której ryzyko oraz pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu nie są zasadniczo w całości przeniesione na leasingobiorcę (B projektu). Oznacza to, że umowa leasingu skutkuje czasowym przekazaniem w użytkowanie przedmiotu leasingu, przy czym czas ten może być krótszy niż okres gospodarczej używalności przedmiotu leasingu (okres amortyzacji).

1.8.4. Leasing zwrotny

Istotą leasingu zwrotnego, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, jest powiązanie umowy leasingu z poprzedzającą ją umową sprzedaży. Leasingobiorca sprzedaje posiadany przedmiot firmie leasingowej i równocześnie uzyskuje prawo do jego dalszego użytkowania, na warunkach ustalonych w umowie leasingu. Dzięki takiej operacji podmiot, który sprzedał przedmiot leasingodawcy, nadal z niego korzysta, płacąc raty leasingowe związane z jego użytkowaniem.

Raty leasingowe płacone przez leasingobiorcę w ramach leasingu zwrotnego są wydatkami kwalifikującymi się do dofinansowania pod warunkiem, że środki uzyskane w ramach WRPO nie służą do ponownego nabycia danego przedmiotu.

1.9. Inne techniki finansowania

Wydatki poniesione w związku z zastosowaniem innych technik finansowania kwalifikują się do współfinansowania w ramach WRPO jeśli zostaną spełnione następujące warunki:

- 1) wydatki związane z zastosowaniem technik finansowania zostaną wskazane we wniosku o dofinansowanie projektu,
- 2) B wykaże, że zastosowanie tych technik finansowania jest najbardziej efektywną metodą pozyskania danego przedmiotu.

1.10. Podatek od towarów i usług oraz inne obciążenia publicznoprawne

1.10.1. Ogólne zasady

Biorąc pod uwagę iż nie jest możliwe przedstawienie w Wytycznych w wyczerpujący sposób norm prawnych zawartych w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 536 z późn. zm.), poniższe zapisy stanowią ogólne ukierunkowanie dotyczące prawa do odliczenia podatku od towarów i usług i powinny być analizowane bezpośrednio z przepisami ustawy oraz rozporządzeniem 1080/2006. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt d) rozporządzenia 1080/2006, podatek od towarów i usług może być wydatkiem kwalifikowalnym tylko wtedy, gdy nie podlega zwrotowi (nie jest możliwe jego odzyskanie przez B). Podatek od towarów i usług podlegający odzyskaniu w jakikolwiek sposób nie będzie uważany za kwalifikowalny, nawet jeśli nie został faktycznie odzyskany przez B. Należy jednocześnie podkreślić, iż zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Finansów (pismo z dnia 23 grudnia 2004 r., sygn.: PP8-901-149/04/MZE/3705), w świetle przepisów o podatku od towarów i usług „odzyskanie” podatku oznacza odliczenie go od podatku należnego lub zwrot w określonych przypadkach, według warunków ściśle określonych przepisami o podatku od towarów i usług. Pojęcie „odliczenia podatku” (zmniejszenie podatku należnego o podatek naliczony)

na gruncie polskich przepisów podatkowych jest pojęciem funkcjonującym jedynie w przepisach o podatku od towarów i usług. Zatem zaliczenie podatku, który nie może podlegać odliczeniu do kosztów uzyskania przychodów, nie jest odliczeniem podatku.

W związku z powyższym, zaliczenie podatku od towarów i usług do kosztów uzyskania przychodów celem obniżenia podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym nie jest odliczeniem ani uzyskaniem zwrotu podatku od towarów i usług, a więc nie jest odzyskiwaniem podatku od towarów i usług w rozumieniu art. 7 ust. 1 pkt d) rozporządzenia 1080/2006.

1.10.2. Oświadczenie o kwalifikowalności podatku od towarów i usług

Biorąc pod uwagę, iż prawo do obniżenia podatku należnego o podatek naliczony może powstać zarówno w okresie realizacji projektu, jak i po jego zakończeniu, B, który zaliczy ten podatek do wydatków kwalifikowalnych jest zobowiązany dołączyć do wniosku preselekcyjnego / wniosku o dofinansowanie oświadczenie o kwalifikowalności podatku od towarów i usług. Oświadczenie składa się z dwóch integralnych części:

- 1) B oświadcza, iż w chwili składania wniosku preselekcyjnego / wniosku o dofinansowanie nie może odzyskać w żaden sposób kosztu poniesionego na podatek od towarów i usług, którego wysokość została określona w odpowiednim punkcie wniosku (fakt ten decyduje o kwalifikowalności VAT);
- 2) B zobowiązuje się do zwrotu sfinansowanej ze środków WRPO części podatku od towarów i usług, jeżeli zaistnieją przesłanki umożliwiające odzyskanie tego podatku przez B.

Szczegółowe wskazówki dotyczące wypełniania wniosku preselekcyjnego / wniosku o dofinansowanie / załączników do wniosków są umieszczane w instrukcjach wypełniania wniosków.

Brak szczegółowych informacji w tym zakresie będzie mógł stanowić podstawę do zakwestionowania wniosku preselekcyjnego / wniosku o dofinansowanie pod kątem kwalifikowalności wydatków związanych z podatkiem od towarów i usług.

W przypadkach budzących wątpliwości B może zwrócić się do właściwego organu (naczelnika urzędu skarbowego z wnioskiem o wydanie interpretacji.

1.10.3. Podatek od towarów i usług jako koszt kwalifikowalny

Zasada określona w rozporządzeniu 1080/2006 oznacza, iż zapłacony podatek od towarów i usług może być uznany za wydatek kwalifikowalny tylko i wyłącznie, gdy:

- 1) został faktycznie poniesiony przez B oraz
- 2) B, zgodnie z obowiązującym prawem krajowym, nie ma prawnej możliwości do odzyskania podatku od towarów i usług, tzn. obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot podatku od towarów i usług.

Posiadanie prawa odzyskania podatku od towarów i usług (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił np. ze względu na niepodjęcie przez B czynności zmierzających do realizacji tego prawa.

1.10.4. Prawo do obniżenia podatku należnego o podatek naliczony

Zgodnie z art. 86 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług, podatnikom przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego w zakresie, w jakim nabywane towary lub usługi wykorzystywane są do wykonywania czynności opodatkowanych. Przepis zawarty w art. 88 ustawy o podatku od towarów i usług zawiera katalog przypadków, kiedy podatnikowi nie przysługuje prawo do odliczenia podatku naliczonego. Podatku tego nie można odliczyć nawet wówczas, gdy dany zakup jest bezpośrednio związany z czynnościami podlegającymi opodatkowaniu, tym samym podatek od towarów i usług może stanowić wydatek kwalifikowalny.

W związku z powyższym, przepisy ustawy o podatku od towarów i usług stanowią, iż prawo do odliczenia podatku naliczonego przysługuje B jedynie w przypadku, kiedy spełnione są dwa warunki:

- 1) B jest podatnikiem podatku od towarów i usług oraz
- 2) zakupione przez B towary i usługi wykorzystywane są przez niego do wykonywania czynności opodatkowanych.

Jeśli jeden z wymienionych warunków nie jest spełniony, podatek od towarów i usług zawarty w dokonywanych przez B zakupach będzie stanowił wydatek kwalifikowalny w rozumieniu rozporządzenia 1080/2006.

1.10.5. Status podatnika podatku od towarów i usług

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług, podatnikami są podmioty wykonujące samodzielnie działalność gospodarczą, bez względu na cel i rezultat tej działalności. Za podatników nie uznaje się organów władzy publicznej oraz urzędów obsługujących te organy w zakresie realizowanych zadań nałożonych odrębnymi przepisami prawa z wyłączeniem czynności wykonywanych na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych (art. 15 ust. 6 ustawy).

W związku z tym, prawo do obniżenia podatku należnego o podatek naliczony będzie przysługiwało podmiotom dokonującym zakupów towarów i usług finansowanych ze środków finansowych pochodzących z WRPO na podstawie prawidłowo wystawionych faktur VAT.

1.10.6. Związek zakupów z czynnościami opodatkowanymi

Prawo do odliczenia podatku naliczonego przysługuje wyłącznie wówczas, gdy zakupione przez B towary i usługi będą służyły czynnościom opodatkowanym. Prawo do odliczenia nie przysługuje w zakresie, w jakim zakupy związane są z czynnościami zwolnionymi z podatku lub z czynnościami nie podlegającymi opodatkowaniu.

Z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości wynika, że związek zakupów z czynnościami opodatkowanymi powinien mieć, zasadniczo, charakter bezpośredni. Tym samym, B realizujący projekt dofinansowany ze środków WRPO będzie mógł odliczyć podatek od towarów i usług wówczas, gdy zakupy towarów i usług w ramach realizowanego projektu związane są bezpośrednio z wykonywanymi przez B czynnościami opodatkowanymi.

1.10.7. Odliczenie częściowe

Zgodnie z art. 90 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług, w przypadku, gdy podmiot dokonuje zarówno transakcji zwolnionych, jak i transakcji opodatkowanych, powinien on przyporządkować naliczony podatek odnośnie dokonywanych przez siebie zakupów do trzech grup:

- 1) podatku naliczonego, wynikającego z zakupów związanych wyłącznie z wykonywaniem czynności, w związku z którymi przysługuje prawo do odliczenia podatku naliczonego – podatek ten w całości podlega odliczeniu (a więc zgodnie z rozporządzeniem 1080/2006 nie może być wydatkiem kwalifikowalnym),
- 2) podatku naliczonego, wynikającego z zakupów związanych wyłącznie z wykonywaniem czynności, w związku z którymi nie przysługuje prawo do odliczenia podatku naliczonego – podatek ten w całości nie podlega odliczeniu (a więc zgodnie z rozporządzeniem 1080/2006 może być uznany za wydatek kwalifikowalny),
- 3) podatku naliczonego, związanego zarówno z czynnościami, w związku z którymi przysługuje prawo do odliczenia podatku naliczonego, jak również z czynnościami, w związku z którymi prawo do odliczenia podatku naliczonego nie przysługuje – w tym przypadku podmiot powinien:
 - a. albo wyodrębnić część kwoty podatku naliczonego, która może podlegać odliczeniu (jeżeli jest to możliwe)
 - b. albo – jeżeli wyodrębnienie nie jest możliwe – określić kwotę podatku naliczonego podlegającego odliczeniu stosując tzw. współczynnik sprzedaży, o którym mowa w art. 90 ustawy o podatku od towarów i usług.

Należy podkreślić, iż przedstawiony powyżej ogólny schemat rozliczania podatku jedynie sygnalizuje, iż na gruncie ustawy o podatku od towarów istnieje możliwość takiego rozliczenia. Okres, w którym istnieje obowiązek korekty podatku naliczonego odliczonego według współczynnika sprzedaży w zależności od rodzaju nabywanych towarów i usług wynosi co do zasady 5 lat.

W przypadku projektów realizowanych w ramach WRPO, jeżeli B nie jest w stanie w sposób jednoznaczny określić kierunków wykorzystania inwestycji, podatek od towarów i usług nie będzie mógł zostać uznany za wydatek kwalifikowalny. Zatem w przypadku gdy B nie będzie w stanie w jednoznaczny sposób przyporządkować naliczonego podatku do grupy wskazanej w podpunkcie 2), podatek od towarów i usług nie będzie uznany za wydatek kwalifikowalny.

Dodatkowo, warto zaznaczyć, iż na mocy art. 90 ust. 1 rozporządzenia 1083/2006, wszelka dokumentacja związana z realizacją projektu, począwszy od procesu programowania winna być przechowywana w każdej instytucji przez okres 3 lat od zamknięcia programu operacyjnego (tj. do 31 grudnia 2020 r.). W związku z powyższym, B będzie związany podpisaniem przez siebie oświadczeniem w okresie od dnia złożenia wniosku preselekcyjnego / wniosku o dofinansowanie do dnia 31 grudnia 2020 r.

Należy podkreślić, iż każdy stan faktyczny projektów WRPO wymagać będzie zawsze indywidualnego rozpatrzenia w kontekście zagadnienia kwalifikowalności kosztów. Zgodnie z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, podatnik, który wykorzystuje towary do prowadzenia działalności gospodarczej, uprawniony jest do odliczenia podatku od towarów i usług, przy zachowaniu obowiązujących zasad odliczeń, nawet jeśli towary te wykorzystywane są w prowadzonej działalności w bardzo niewielkim zakresie. W przypadku rozliczeń podatku od towarów i usług należy brać pod uwagę nie tylko określenie prawa do odliczenia podatku w momencie nabycia majątku – prawo to powinno być bowiem rozpatrywane z punktu widzenia sposobu wykorzystania majątku w okresie eksploatacji do dnia 31 grudnia 2020 r. Jest to związane z tym, iż każda zmiana przeznaczenia majątku, która pośrednio wiąże się z powstaniem prawa do odliczeń, powoduje prawo dokonania korekty kwoty podatku odliczonego (art. 91 ustawy o podatku od towarów i usług).

Jednocześnie należy wskazać, iż w przypadku zakupu towarów i usług w ramach projektu dofinansowanego ze środków WRPO każdorazowo należy ocenić, czy zakupy te są bezpośrednio związane z czynnościami opodatkowanymi.

1.10.8. Pozostałe obciążenia publicznoprawne

Oplaty, których poniesienie nie wynika z obowiązujących przepisów i nie jest obowiązkowe, a także wszystkie podatki [z wyjątkiem podatku od towarów i usług i zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych w Działaniu 6.1 (Schemat II) i 6.2 (Schemat II) – pod warunkiem spełnienia wszystkich przesłanek kwalifikowalności] oraz cła i opłaty celne nie są kwalifikowalne.

1.11. Projekty generujące dochód

1.11.1. Ogólne zasady

Podstawowe zasady dotyczące projektów generujących dochody określono w art. 55 rozporządzenia 1083/2006.

Pod pojęciem „dochodu” należy rozumieć dochód, o którym mowa m. in. w art. 55 ust. 1 rozporządzenia 1083/2006, a więc różnicę zdyskontowanych przychodów operacyjnych oraz zdyskontowanych kosztów operacyjnych projektu powiększoną o zdyskontowaną wartość rezydualną majątku wytworzonego w ramach projektu.

Suma dochodów osiągniętych w projekcie w okresie jego współfinansowania oraz w okresie późniejszym (właściwym dla danej kategorii inwestycji) pomniejsza proporcjonalnie wszystkie wydatki kwalifikowalne. Suma dochodów będzie odjęta od wydatków kwalifikowalnych w całości lub proporcjonalnie do tego, w jakim stopniu do ich osiągnięcia przyczyniły się wydatki kwalifikujące się do wsparcia z EFRR w ramach WRPO.

Kwalifikowalne wydatki na projekty generujące dochód nie przekraczają bieżącej wartości kosztu inwestycji pomniejszonej o bieżącą wartość dochodu z inwestycji w danym okresie dla:

- 1) inwestycji w infrastrukturę lub
- 2) innych projektów, w przypadku, gdy jest możliwe obiektywne oszacowanie dochodu z wyprzedzeniem.

W przypadku, gdy nie wszystkie koszty inwestycji kwalifikują się do współfinansowania, dochód jest przyporządkowany proporcjonalnie do kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych części kosztu inwestycji. Kalkulacja oczekiwanego dochodu netto z inwestycji dokonywana jest w studium wykonalności przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu.

Metodologia obliczania i przedstawiania w projekcie generowanego dochodu, a także sposobu jego monitorowania jest przedmiotem wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego dotyczących projektów generujących dochody.

Zgodnie z zapisami art. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1341/2008 z dnia 18 grudnia 2008 r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1083/2006, powyższe zasady dotyczą wyłącznie projektów, których całkowity koszt przekracza 1 mln EUR.

Powyższych zasad nie stosuje się do projektów podlegających regułom dotyczącym pomocy publicznej w rozumieniu art. 87 TWE.

1.11.2. Incydenalne dochody występujące w trakcie realizacji projektu

1.11.2.1. W przypadku, gdy w trakcie realizacji projektu wystąpią incydenalne dochody (np. ze sprzedaży drewna lub złomu, wynikającej z przygotowania terenu pod inwestycję), które nie zostały przewidziane w analizie finansowej dla projektu, obowiązują następujące zasady:

- 1) jeżeli wydatki związane z wygenerowanymi dochodami (np. koszty wycięcia drzew lub krzewów albo koszty pozyskania złomu, który następnie zostanie sprzedany) stanowią wydatki kwalifikowalne w ramach projektu, uzyskany dochód (rozumiany jako różnica między przychodem a kosztem związanym z uzyskaniem tego przychodu) pomniejsza wydatki kwalifikowalne w ramach projektu, przy czym przez wydatki związane z wygenerowanymi przychodami należy rozumieć tylko dodatkowe wydatki związane z uzyskaniem przychodów, które nie zostały uwzględnione w ramach kosztów projektu,
- 2) w przypadku, gdy wydatki związane z wygenerowanymi dochodami nie stanowią wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu, uzyskany dochód nie pomniejsza wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu.

1.11.2.2. W przypadku naliczania wykonawcy kar umownych lub uzyskania środków w związku z realizacją gwarancji dobrego wykonania umowy, wysokość kosztów kwalifikowalnych (a co za tym idzie – kwoty dofinansowania) ulega odpowiedniemu zmniejszeniu. Za koszt kwalifikowalny uznaje się bowiem wyłącznie koszt faktycznie poniesiony przez beneficjenta.

Zasady opisane powyżej nie mają zastosowania do projektów podlegających zasadom dotyczącym pomocy publicznej w rozumieniu art. 87 TWE.

1.12. Pojęcie podwójnego finansowania kosztów

1.12.1. Podwójne finansowanie kosztów oznacza niedozwolone całkowite lub częściowe sfinansowanie danego kosztu dwa (lub więcej) razy z wspólnotowych lub krajowych środków publicznych.

1.12.2. Za podwójne finansowanie uznaje się zasadniczo:

- 1) sfinansowanie tego samego kosztu w ramach dwóch (lub więcej) różnych projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności lub krajowych bezzwrotnych środków publicznych,
- 2) sfinansowanie kosztów podatku od towarów i usług ze środków funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności lub bezzwrotnych krajowych środków publicznych, a następnie odzyskanie części lub całości zapłaconego podatku ze środków budżetu państwa w oparciu o przepisy ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług lub wnioskowanie o bezzwrotne dofinansowanie podatku od towarów i usług, który został już odzyskany w całości lub w części na podstawie tej ustawy (por. rozdział 1 Wytycznych),
- 3) zakupienie środka trwałego z udziałem krajowych lub wspólnotowych bezzwrotnych środków publicznych, a następnie sfinansowanie kosztów amortyzacji tego środka trwałego w ramach krajowych lub wspólnotowych bezzwrotnych środków publicznych,
- 4) otrzymanie dofinansowania z krajowych lub wspólnotowych bezzwrotnych środków publicznych na koszt, który wcześniej został sfinansowany z preferencyjnej pożyczki ze środków publicznych oraz niedokonanie niezwłocznego zwrotu części pożyczki (o równowartości otrzymanego bezzwrotnego dofinansowania),
- 5) sfinansowanie wydatku poniesionego przez leasingodawcę na zakup dobra leasingowego w ramach leasingu finansowego, a następnie sfinansowanie rat opłacanych przez leasingobiorcę w związku z leasingiem tego dobra,
- 6) zakupienie środka trwałego, który był współfinansowany z publicznych bezzwrotnych środków krajowych lub wspólnotowych w okresie 7 lat poprzedzających datę dokonania zakupu danego środka przez beneficjenta w ramach projektu.

Niedozwolone jest także przekroczenie maksymalnego poziomu pomocy dofinansowania w przypadku projektów objętych schematami pomocy publicznej.

1.12.3. Z zastrzeżeniem projektów objętych schematami pomocy publicznej podwójnym finansowaniem nie jest w szczególności:

- 1) finansowanie wkładu własnego (w ramach wkładu publicznego) ze środków zwrotnych lub bezzwrotnych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych przez beneficjenta (z wyłączeniem sytuacji, w której beneficjent jako wkład własny wnosi do projektu wkład niepieniężny, który był w ciągu poprzednich 7 lat wcześniej współfinansowany z bezzwrotnych środków krajowych lub środków wspólnotowych,

- 2) pozyskanie środków na prefinansowanie wkładu wspólnotowego w formie kredytu lub pożyczki, pod warunkiem, że nie zostaną umorzone. W przypadku umorzenia części bądź całości kredytu lub pożyczki, podwójne finansowanie stanowi kwota, która została umorzona i równocześnie sfinansowana z WRPO (jest to bowiem koszt, który nie został faktycznie poniesiony przez beneficjenta).

1.13. Ponoszenie kosztów charakterystycznych dla innego funduszu strukturalnego (cross-financing)

1.13.1. WRPO jest współfinansowany ze środków EFRR. W związku powyższym, koszty poniesione na działania określone w art. 3 rozporządzenia 1080/2006 są objęte mechanizmem elastycznego finansowania (cross-financing).

1.13.2. Łączna kwota kosztów objętych mechanizmem elastycznego finansowania uznanych za kwalifikowalne nie może przekroczyć maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych ponoszonych w ramach danego priorytetu WRPO. Zasady dotyczące występowania i dopuszczalnego procentowego udziału wydatków związanych z mechanizmem cross-financingu w ramach projektu są wskazane w opisach poszczególnych Działań w Uszczegółowieniu WRPO.

1.14. Kwota zatrzymana

1.14.1. W przypadku, gdy umowa między B a podmiotem wykonującym na jego rzecz roboty budowlane przewiduje ustanowienie zabezpieczenia w formie tzw. kwoty zatrzymanej, może się zdarzyć, że termin wypłaty kwoty zatrzymanej przekroczy termin zakończenia finansowej realizacji projektu, określony w umowie o dofinansowanie. W takiej sytuacji, aby wydatek stanowiący zwrot kwoty zatrzymanej na rzecz wykonawcy mógł zostać uznany za wydatek kwalifikowalny, termin realizacji projektu powinien zostać tak określony, aby w okresie kwalifikowania wydatków dla projektu uwzględniony był okres gwarancyjny, po upływie którego następuje zwrot kwoty zatrzymanej i by wypłata kwoty zatrzymanej nastąpiła przed upływem terminu zakończenia finansowej realizacji projektu, określonego w umowie o dofinansowanie projektu. W razie ustanowienia daty zwolnienia kwoty zatrzymanej na dzień późniejszy niż termin finansowego zakończenia realizacji projektu określony w umowie o dofinansowanie, kwota zatrzymana nie będzie stanowiła kosztu kwalifikowalnego w ramach projektu, nie stanowi ona bowiem wydatku faktycznie poniesionego przez B.

1.14.2. W celu przyspieszenia terminu zwrotu kwoty zatrzymanej B może m. in. posłużyć się gwarancją instytucji finansowej. W takim przypadku wykonawca uzyskuje zwrot kwoty zatrzymanej (która w innym wypadku mogłaby zostać wypłacona np. dopiero po dwóch latach) w zamian za przedstawienie gwarancji instytucji finansowej na tę kwotę. Kwota zatrzymana, która została wypłacona wykonawcy, stanowi wydatek faktycznie poniesiony, może zatem być uznana za wydatek kwalifikowalny.

1.15. Trwałość projektu

1.15.1. Zgodnie z postanowieniami art. 57 rozporządzenia 1083/2006, trwałość projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności musi być zachowana przez okres pięciu lat (lub trzech lat w przypadku projektów realizowanych w celu utrzymania inwestycji lub miejsc pracy w małych i średnich przedsiębiorstwach) od daty zakończenia operacji (tj. od dnia ostatecznego rozliczenia przez IZ WRPO projektu dofinansowanego na podstawie umowy, tzn. od dnia dokonania ostatecznej płatności na podstawie poświadczonego wniosku o płatność końcową).

1.15.2. Pojęcie „trwałości projektu” rozumiane jest jako niepoddanie projektu tzw. znaczącej modyfikacji, tj.:

- 1) modyfikacji mającej wpływ na charakter lub warunki realizacji projektu lub powodującej uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny oraz
- 2) wynikającej ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury albo z zaprzestania działalności produkcyjnej.

Znacząca modyfikacja oznacza jednoczesne spełnienie co najmniej jednego z warunków wymienionych w punkcie 1) i co najmniej jednego z warunków wymienionych w punkcie 2).

1.15.3. Powyższe przepisy dotyczą projektów infrastrukturalnych oraz projektów, w których dokonywany jest zakup sprzętu lub wyposażenia.

1.15.4. Wydatki poniesione na rzecz projektu, który zostanie poddany znaczącym modyfikacjom, będą objęte procedurą odzyskiwania zgodnie z art. 98-102 rozporządzenia 1083/2006.

1.16. Czyny zabronione

1.16.1. Czyny zabronione w związku z finansowaniem ze środków WRPO podatku od towarów i usług podlegającego zwrotowi przez organ podatkowy lub w związku z otrzymaniem zwrotu podatku od towarów i usług, który wcześniej został sfinansowany ze środków WRPO:

- 1) uzyskanie dofinansowania na podstawie podrobionego, przerobionego, poświadczającego nieprawdę albo nierzetelnego dokumentu / oświadczenia: art. 297 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.),
- 2) przestępstwo lub wykroczenie skarbowe: art. 76 ustawy z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy (t.j. Dz. U. z 2007 r. Nr 111, poz. 765 z późn. zm.) w związku z naruszeniem ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535 z późn. zm.).

1.16.2. Czyny zabronione w związku z brakiem poinformowania przez B o uzyskanych przychodach i z uzyskaniem wyższej niż należna kwoty dotacji ze środków WRPO (nie dotyczy projektów objętych schematami pomocy publicznej):

- 1) naruszenie dyscypliny finansów publicznych: nieustalenie kwoty dotacji podlegającej zwrotowi do budżetu – art. 8 punkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 z późn. zm.) oraz wykorzystanie dofinansowania niezgodnie z obowiązującymi procedurami – art. 13 punkt 3 ustawy,
- 2) uzyskanie dofinansowania na podstawie podrobionego, przerobionego, poświadczającego nieprawdę albo nierzetelnego dokumentu / oświadczenia: art. 297 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.).

1.16.3. Czyny zabronione w związku z finansowaniem ze środków WRPO kosztów sfinansowanych ze wspólnotowych lub krajowych środków publicznych lub w związku z finansowaniem z krajowych lub wspólnotowych środków publicznych kosztów sfinansowanych ze środków WRPO:

- 1) naruszenie dyscypliny finansów publicznych:
 - a. nieustalenie kwoty dotacji podlegającej zwrotowi do budżetu – art. 8 punkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 z późn. zm.),
 - b. wykorzystanie dofinansowania niezgodnie z obowiązującymi procedurami – art. 13 punkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 z późn. zm.),
 - c. nieustalenie należności Skarbu Państwa lub ustalenie jej w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia – art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 z późn. zm.),
- 2) przestępstwo lub wykroczenie skarbowe: art. 76 ustawy z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy (t. j. Dz. U. z 2007 r. Nr 111, poz. 765 z późn. zm.) w związku z naruszeniem ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2005 r. Nr 54, poz. 535 z późn. zm.),
- 3) uzyskanie dofinansowania na podstawie podrobionego, przerobionego, poświadczającego nieprawdę albo nierzetelnego dokumentu / oświadczenia: art. 297 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.).

1.16.4. Zgodnie z treścią art. 2 punktu 7 rozporządzenia 1083/2006, „jakiegokolwiek naruszenie przepisu prawa wspólnotowego wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego, które powoduje lub mogłoby powodować szkodę w budżecie ogólnym UE w drodze finansowania nieuzasadnionego wydatku z budżetu ogólnego” stanowi nieprawidłowość w wydatkowaniu środków finansowych.

Prawo krajowe jest elementem wspólnotowego porządku prawnego; naruszenie wyłącznie prawa krajowego, przy spełnieniu pozostałych przesłanek stanowi nieprawidłowość w rozumieniu rozporządzenia 1083/2006.

B WRPO jest podmiotem gospodarczym w rozumieniu rozporządzenia 1083/2006.

Dla określenia, czy naruszenie prawa (krajowego lub wspólnotowego) dokonane przez podmiot gospodarczy (B WRPO) na skutek jego działania lub zaniechania, nie ma znaczenia, czy nieprawidłowy wydatek został faktycznie poniesiony ze środków WRPO lub innych środków publicznych / prywatnych.

Naruszenie prawa wynikające z działania (zaniechania) B, które powoduje (mogłoby powodować) szkodę w budżecie UE w drodze finansowania nieuzasadnionego wydatku, w zależności od wartości udziału EFRR w wydatku, który został (zostałby) sfinansowany z budżetu UE podlega zgłoszeniu do Pełnomocnika Rządu Do Spraw Zwalczenia Nieprawidłowości Finansowych na Szkodę

Rzeczypospolitej Polskiej lub Unii Europejskiej (jego funkcję pełni Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej w Ministerstwie Finansów) lub za pośrednictwem Pełnomocnika do OLAF.

1.17. Wybór dostawców i wykonawców

1.17.1. Obowiązki beneficjentów w zakresie stosowania PZP lub KC albo dokonywania zakupów towarów lub usług w trybie uproszczonym (postępowanie ofertowe) szczegółowo precyzuje umowa o dofinansowanie projektu. Beneficjenci zwolnieni z obowiązku stosowania PZP zobowiązani są do wyboru dostawców / wykonawców zgodnie z właściwymi wytycznymi IZ WRPO, dostępnymi na stronie Programu.

1.17.2. Niezależnie od stosowanego trybu (PZP, KC, postępowanie ofertowe), beneficjent zobowiązany jest do zapewnienia potencjalnym wykonawcom dostępu do pełnej informacji o planowanych przez niego zakupach oraz do niedyskryminacyjnego sposobu postępowania w szczególności poprzez spełnienie poniższych zasad:

- 1) jawności – w szczególności rozumianej jako zamieszczenie ogłoszenia o zamiarze zakupu w prasie lub w opublikowanie go w sposób określony w PZP (w zależności od zapisów umowy o dofinansowanie),
- 2) niedyskryminacyjnego opisu przedmiotu zamówienia – w szczególności rozumianego jako zakaz zawierania w opisie postanowień mogących preferować konkretnych wykonawców (wyłącznie w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się konieczność wskazania konkretnych znaków towarowych, patentów lub pochodzenia pod warunkiem, że beneficjent umożliwi dopuszczenie rozwiązań równoważnych,
- 3) równego dostępu dla podmiotów gospodarczych ze wszystkich państw członkowskich – w szczególności rozumianego jako zakaz stawiania wymagań powodujących dyskryminację względem wykonawców z innych państw członkowskich (np. posiadanie przez wykonawcę doświadczenia w wykonywaniu zamówienia w Polsce, w realizacji zamówień współfinansowanych w ramach funduszy UE lub funduszy krajowych),
- 4) wzajemnego uznawania dyplomów, świadectw i innych dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji, zgodnie z polskim prawem,
- 5) odpowiednich terminów – w szczególności rozumianych jako wyznaczenie na składanie ofert terminów umożliwiających wykonawcom zapoznanie się z opisem przedmiotu zamówienia oraz przygotowanie i złożenie oferty,
- 6) przejrzystego i obiektywnego podejścia – w szczególności rozumianego jako obowiązek wyłączenia po stronie beneficjenta z przygotowania i prowadzenia przetargu osób, w stosunku do których zachodzą przesłanki wskazane w art. 17 ust. 1 PZP (przesłanki te są zamieszczone również w umowie o dofinansowanie projektu).

Rozdział 2 – Warunki uznania za kwalifikowalne poszczególnych rodzajów kosztów

2.1. Koszty dokumentacji związanej z przygotowaniem projektu

2.1.1. Kwalifikowalne są koszty opracowania następujących dokumentów związanych z przygotowaniem projektu:

- 1) studia wykonalności, biznes plany,
- 2) analizy finansowe i ekonomiczne,
- 3) raporty oddziaływania na środowisko,
- 4) dokumentacja techniczna, w tym mapy i szkice lokalizujące / sytuujące projekt, plany rozmieszczenia sprzętu,
- 5) badania i ekspertyzy (w szczególności odwierty próbne, sondowanie gruntu, opracowanie inwentaryzacji stanu istniejącego),
- 6) opracowania geodezyjne i geologiczne,
- 7) opinie konserwatorskie (konserwator zabytków / przyrody).

2.1.2. Dla projektów ujętych w Indykatoryjnym wykazie indywidualnych projektów kluczowych w ramach WRPO przygotowanie dokumentacji projektowej stanowi koszt kwalifikowalny w ramach projektu do wysokości 8% wartości całkowitej projektu.

Powyższe ograniczenie nie dotyczy wniosków o dofinansowanie składanych w trybie konkursowym (jedno- lub dwustopniowym).

2.1.3. Warunkiem uznania wskazanych powyżej kosztów za kwalifikowalne jest spełnienie wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytucznych.

Za należyte udokumentowanie kosztów poniesionych na usługi wskazane powyżej uznaje się (łącznie):

- 1) dokumenty z postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie PZP lub KC albo inne dokumenty potwierdzające dokonanie rozeznania rynku i zebranie ofert w celu uzyskania najkorzystniejszej oferty,
- 2) umowa z wykonawcą lub zlecenie wykonania usługi,
- 3) dokumenty potwierdzające wykonanie usługi:
 - a. przygotowana przez usługodawcę dokumentacja (studium wykonalności, analiza finansowa i ekonomiczna, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, inwentaryzacja stanu istniejącego),
 - b. protokół odbioru wykonanych dokumentów (studium wykonalności, analiza finansowa i ekonomiczna, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, inwentaryzacja stanu istniejącego),
 - c. opinia z badania (dotyczy odwiertów, sondowania),
- 4) faktura wystawiona przez wykonawcę, należycie opisana przez B,
- 5) dowód zapłaty faktury,
- 6) wprowadzenie wszystkich operacji związanych z poniesionymi kosztami do ksiąg rachunkowych.

2.2. Nabycie nieruchomości (zabudowanej lub niezabudowanej)

2.2.1. Kwalifikowalny koszt nabycia nieruchomości obejmuje cenę nabycia nieruchomości oraz wynagrodzenie notariusza (bez opłaty za wpis do księgi wieczystej oraz podatku od czynności cywilnoprawnych).

2.2.2. Kwalifikowalne jest nabycie nieruchomości na podstawie przepisów UGN i UDP. W takim przypadku kosztem kwalifikowalnym jest wartość odszkodowań wypłaconych przez beneficjenta na podstawie decyzji wydanych przez właściwe organy, z zastrzeżeniem zapisów punktu 2.2.3.

2.2.3. Koszt nabycia gruntu, również w drodze UGN i UDP kwalifikuje się do współfinansowania ze środków WRPO pod warunkiem spełnienia następujących przesłanek (łącznie):

- 1) koszt zakupu gruntu nie przekracza 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu,
- 2) cena nabycia nie przekracza wartości rynkowej gruntu, a jego wartość potwierdzona jest operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę w rozumieniu UGN wraz z przepisami wykonawczymi²,
- 3) nieruchomość wykorzystywana jest wyłącznie do celów realizacji projektu, zgodnie z przeznaczeniem określonym we wniosku o dofinansowanie projektu,

² Jeżeli cena nabycia nieruchomości jest wyższa niż jej wartość rynkowa, potwierdzona operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t. j. Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603, z późn. zm.), różnica między ceną nabycia a wartością rynkową nieruchomości nie stanowi kosztu kwalifikowalnego.

- 4) nieruchomość jest niezbędna do realizacji projektu,
- 5) koszt zakupu nieruchomości został ujęty we wniosku o dofinansowanie projektu.

2.2.4. Zakup nieruchomości zabudowanej kwalifikuje się do współfinansowania ze środków WRPO pod warunkiem spełnienia następujących przesłanek (łącznie):

- 1) cena nabycia nieruchomości nie przekracza jej wartości rynkowej, a wartość nieruchomości jest potwierdzona operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę w rozumieniu UGN wraz z przepisami wykonawczymi,
- 2) nieruchomość wykorzystywana jest tylko do celów realizacji projektu, zgodnie z przeznaczeniem określonym we wniosku o dofinansowanie projektu,
- 3) nieruchomość jest niezbędna do realizacji projektu,
- 4) koszt zakupu nieruchomości został ujęty we wniosku o dofinansowanie projektu.

Jeżeli do realizacji projektu niezbędna jest tylko część nabywanej nieruchomości, za koszt kwalifikowalny uznaje się odpowiednią część ceny nabycia nieruchomości.

W przypadku zakupu nieruchomości z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków, operat szacunkowy musi wyszczególniać wartość gruntu i wartość budynków. W tym przypadku wartość budynków nie stanowi kosztu kwalifikowalnego. Kosztem kwalifikowalnym jest wyburzenie budynków.

2.2.5. Opłata za odpis księgi wieczystej oraz podatek od czynności cywilnoprawnych stanowią koszty niekwalifikowalne.

2.2.6. Warunkiem uznania wskazanych powyżej kosztów za kwalifikowalne jest spełnienie wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytucznych.

2.2.7. Za należyte udokumentowanie kosztów poniesionych na nabycie nieruchomości uznaje się (łącznie):

- 1) decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji wydana przez uprawniony organ (dotyczy nieruchomości nabywanych na podstawie UDP),
- 2) decyzja ustalająca wysokość odszkodowania za nieruchomości, wydana przez uprawniony organ (dotyczy nieruchomości nabywanych na podstawie UGN (jeżeli wydano odrębną decyzję) i UDP),
- 3) decyzja o wyłączeniu nieruchomości wydana przez uprawniony organ (dotyczy nieruchomości nabywanych na podstawie UGN),
- 4) umowa sprzedaży w postaci aktu notarialnego,
- 5) odpis księgi wieczystej,
- 6) faktura wystawiona przez notariusza, należycie opisana przez B (kwalifikowalne jest tylko wynagrodzenie notariusza za sporządzenie umowy sprzedaży),
- 7) oświadczenie sprzedawcy, że nieruchomość w przeciągu poprzednich 7 lat nie została nabyta z udziałem dotacji krajowych lub wspólnotowych [w przypadku, gdy ujawniony w księgach wieczystych ostatni termin obrotu nieruchomością jest datą dawniejszą niż 7 lat przed dniem zakupu przez beneficjenta lub przed dniem wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji (UDP) / decyzji o wyłączeniu nieruchomości (UGN), nie jest wymagane oświadczenie sprzedawcy],
- 8) dowód zapłaty faktury,
- 9) dowód wypłaty odszkodowania na podstawie decyzji wydanej w trybie UDP lub UGN,
- 10) wprowadzenie wszystkich operacji związanych z poniesionymi kosztami do ksiąg rachunkowych.

2.3. Zakup środka trwałego oraz wartości niematerialnej i prawnej

2.3.1. Wydatek na zakup środka trwałego (cena nabycia), niezbędnego do realizacji projektu, kwalifikuje się do współfinansowania ze środków EFRR w ramach WRPO pod warunkiem włączenia go do ewidencji środków trwałych B oraz uznania go za wydatek inwestycyjny zgodnie z zasadami rachunkowości.

2.3.2. Za należyte udokumentowanie kosztów poniesionych na środek trwały / wartość niematerialną i prawną uznaje się (łącznie):

- 1) dokumenty z postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie PZP lub KC albo inne dokumenty potwierdzające dokonanie rozeznania rynku i zebranie ofert w celu uzyskania najkorzystniejszej oferty,
- 2) umowa sprzedaży,
- 3) protokół zdawczo-odbiorczy środka trwałego,
- 4) gwarancje i instrukcje,
- 5) licencje (dot. zakupu wartości niematerialnej i prawnej),
- 6) nośniki elektroniczne (dot. zakupu wartości niematerialnej i prawnej, w szczególności oprogramowania),

- 7) faktura wystawiona przez sprzedawcę, należycie opisana przez B,
- 8) dowód zapłaty faktury,
- 9) wprowadzenie wszystkich operacji związanych z poniesionymi kosztami do ksiąg rachunkowych, w tym do ewidencji środków trwałych.

2.3.3. Zakup środka trwałego jest kosztem kwalifikowalnym jeżeli jego zakup nie został współfinansowany z publicznych środków krajowych ani wspólnotowych w okresie 7 lat poprzedzających dzień dokonania zakupu przez B. Dokumentem poświadczającym ten fakt, uznawanym przez IZ WRPO, jest oświadczenie sprzedawcy.

2.4. Montaż i instalacja środka trwałego

2.4.1. Koszty montażu i instalacji środka trwałego mogą być uznane za koszt kwalifikowalny, o ile w ramach tego samego projektu kwalifikowalny jest koszt nabycia tego środka trwałego.

Kwalifikowalny jest również koszt zakupu / dostosowania trafostacji oraz modernizacji kotłowni w związku z realizacją projektu, tylko w przypadku, gdy zakup / dostosowanie / modernizacja jest niezbędna do prawidłowego funkcjonowania inwestycji.

2.4.2. Warunkiem uznania wskazanych powyżej kosztów za kwalifikowalne jest spełnienie wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytucznych.

2.4.3. Za należyte udokumentowanie kosztów poniesionych na montaż i instalację środka trwałego uznaje się (łącznie):

- 1) faktura wystawiona przez wykonawcę, należycie opisana przez B,
- 2) dowód zapłaty faktury,
- 3) wprowadzenie wszystkich operacji związanych z poniesionymi kosztami do ksiąg rachunkowych.

2.5. Materiały i roboty budowlane

2.5.1. Koszty zakupu materiałów i / lub robót budowlanych są kwalifikowalne z zachowaniem wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytucznych.

2.5.2. Roboty budowlane, podobnie jak pozostałe koszty ponoszone przez beneficjenta w związku z realizacją projektu są kwalifikowalne pod warunkiem zachowania zgodności z prawem podejmowanych przez beneficjenta działań. W przypadku robót budowlanych (objętych przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t. j. Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 z późn. zm.) szczególną uwagę należy zwrócić na:

- 1) regulacje dotyczące rozpoczęcia robót budowlanych (ostateczna i ważna decyzja o pozwoleniu na budowę lub zgłoszenie właściwemu organowi z zastrzeżeniem robót, które nie wymagają takiej decyzji lub zgłoszenia i z zastrzeżeniem zaleceń wynikających z *Wytucznych w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych*, wydanych przez Ministra Rozwoju Regionalnego),
- 2) wypełnienie wymagań wskazanych w decyzji o pozwoleniu na budowę nałożonych na beneficjenta (inwestora),
- 3) zrealizowanie zakresu przedsięwzięcia zgodnie z warunkami zawartymi w decyzji o pozwoleniu na budowę, w tym zgodnie z zatwierdzonym projektem budowlanym,
- 4) prowadzenie poprawnej dokumentacji budowy zgodnie z wymaganiami w tym zakresie,
- 5) posiadanie prawa do dysponowania nieruchomością na cele budowlane dla realizowanego przedsięwzięcia,
- 6) użytkowania obiektu zgodnie z przeznaczeniem po uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na użytkowanie z zastrzeżeniem przypadków, dla których uzyskanie takiej decyzji nie jest wymagane.

2.5.3. Koszty przebudowy urządzeń i budynków obcych są kwalifikowalne, jeśli są własnością podmiotu, w którym B posiada większościowy pakiet udziałów / akcji. Warunkiem uznania tego kosztu za kwalifikowalny jest spełnienie wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytucznych.

2.5.4. Koszty budowy przyłączy do sieci wodociągowych, kanalizacyjnych, elektroenergetycznych lub gazowych są kwalifikowalne, jeśli przyłącza te będą stanowiły własność B. Warunkiem uznania tego kosztu za kwalifikowalny jest spełnienie wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytucznych.

Przyłącze kanalizacyjne to odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku do granicy nieruchomości gruntowej.

Wydatki związane z budową przyłączy kanalizacyjnych / wodociągowych / gazowniczych mogą być uznane za wydatki kwalifikowalne jeżeli są własnością B lub podmiotu upoważnionego do ponoszenia

wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu (w takim przypadku we wniosku o dofinansowanie należy szczegółowo opisać strukturę własności wytworzonego majątku).

Zgodnie z art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t. j. Dz. U. z 2006 r., Nr 123, poz. 858 z późn. zm.), „realizację budowy przyłączy do sieci oraz studni wodomierzowej, pomieszczenia przewidzianego do lokalizacji wodomierza głównego i urządzenia pomiarowego zapewnia na własny koszt osoba ubiegająca się o przyłączenie nieruchomości do sieci”. Ponadto, zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2004 r. (II CK 420/03, Biul. SN 2004/12/9) „przyłącza kanalizacyjne i wodociągowe wskazane w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków stanowią własność osoby, która poniosła koszty ich budowy”.

2.5.5. Wydatki poniesione na prace związane z odtworzeniem pasa drogowego w zakresie wynikającym z zezwolenia na zajęcie pasa drogowego będą uznane za kwalifikowalne pod warunkiem spełnienia wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytycznych. Kwalifikowalne są koszty odtworzenia nawierzchni w zakresie wynikającym z zezwolenie na zajęcie pasa drogowego (również koszty odtworzenia nawierzchni poza pasem prowadzonych robót, jeżeli taki obowiązek został nałożony na beneficjenta).

2.5.6. Za należyte udokumentowanie kosztów poniesionych na roboty budowlane uznaje się (łącznie):

- 1) projekt budowlany, program funkcjonalno-użytkowy,
- 2) decyzja o pozwoleniu na budowę lub zgłoszenie właściwemu organowi lub decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej,
- 3) decyzja o pozwoleniu na użytkowanie,
- 4) dokumenty z postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie PZP lub KC albo inne dokumenty potwierdzające dokonanie rozeznania rynku i zebranie ofert w celu uzyskania najkorzystniejszej oferty,
- 5) umowa z wykonawcą,
- 6) faktury częściowe z protokołami odbioru robót w toku, należycie opisane przez B,
- 7) dowody zapłaty faktur częściowych,
- 8) faktura końcowa z końcowym protokołem odbioru robót, należycie opisana przez B,
- 9) dowód zapłaty faktury końcowej,
- 10) protokoły konieczności (jeżeli były sporządzane),
- 11) dziennik budowy,
- 12) wprowadzenie wszystkich operacji związanych z poniesionymi kosztami do ksiąg rachunkowych.

2.6. Postanowienia szczególne w zakresie kosztów poniesionych na mieszkalnictwo

2.6.1. Koszty poniesione na mieszkalnictwo mogą zostać uznane za kwalifikowalne pod następującymi warunkami:

- 1) zostały poniesione w ramach projektu realizowanego na obszarze spełniającym kryteria określone w art. 47 ust. 1 rozporządzenia 1828/2006,
- 2) zostały poniesione w ramach projektów wpisujących się w zintegrowane lokalne programy rewitalizacji lub równoważne programy rewitalizacji i priorytety WRPO dla obszarów zdegradowanych lub obszarów zagrożonych fizyczną degradacją i wykluczeniem społecznym,
- 3) zostały poniesione wyłącznie na:
 - a. renowację wspólnych części wielorodzinnych budynków mieszkalnych tj.:
 - odnowę następujących części głównej struktury budynku: dach, fasada, okna i drzwi fasady, klatka schodowa, korytarze wewnętrzne i zewnętrzne, wejście i jego struktury zewnętrzne, windy,
 - instalacje techniczne budynku,
 - działania w zakresie oszczędności energetycznej,
 - b. przygotowanie do użytkowania nowoczesnych, socjalnych budynków mieszkalnych dobrego standardu poprzez renowację i adaptację budynków istniejących stanowiących własność władz publicznych lub własność podmiotów działających w celach niezarobkowych.

2.6.2. Koszty poniesione na mieszkalnictwo są kwalifikowalne z zachowaniem wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytycznych.

2.6.3. Za należyte udokumentowanie kosztów poniesionych na mieszkalnictwo uznaje się dokumenty wskazane w rozdziale 2 Wytycznych, w szczególności ujęte w części **Koszty dokumentacji związanej z przygotowaniem projektu** oraz **Materiały i roboty budowlane**.

2.7. Zespół inżyniera kontraktu / inspektor nadzoru / nadzór autorski

2.7.1. Koszty poniesione na zakup usługi zespołu inżyniera kontraktu lub inspektorów nadzoru (niezależnie od istnienia obowiązku ich ustanowienia) są kosztami kwalifikowalnymi pod warunkiem zachowania wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytycznych oraz pod warunkiem określenia w umowie następujących obowiązków:

- 1) reprezentowanie inwestora na budowie przez sprawowanie kontroli zgodności jej realizacji z projektem i pozwoleniem na budowę oraz przepisami i zasadami wiedzy technicznej,
- 2) sprawdzanie jakości wykonywanych robót i wbudowanych wyrobów budowlanych, w szczególności zapobieganie zastosowaniu wyrobów budowlanych wadliwych i niedopuszczonych do stosowania w budownictwie,
- 3) sprawdzanie i odbiór robót budowlanych ulegających zakryciu lub zanikających,
- 4) uczestniczenie w próbach i odbiorach technicznych instalacji, urządzeń technicznych i przewodów kominowych,
- 5) przygotowanie i udział w czynnościach odbioru gotowych obiektów budowlanych i przekazywanie ich do użytkowania,
- 6) potwierdzanie faktycznie wykonanych robót oraz usunięcia wad,
- 7) kontrolowanie rozliczeń budowy (wyłącznie na żądanie inwestora, wymóg ten nie jest obowiązkowy do uznania kosztu zespołu inżyniera kontraktu / inspektora nadzoru / nadzoru autorskiego za kwalifikowalny).

Ponadto, B ma prawo zlecić inspektorowi następujące zadania:

- 1) wydawanie kierownikowi budowy poleceń (potwierdzone wpisem do dziennika budowy) dotyczących:
 - a. usunięcia nieprawidłowości lub zagrożeń,
 - b. wykonania prób lub badań, także wymagających odkrycia robót lub elementów zakrytych,
 - c. przedstawienia ekspertyz dotyczących prowadzonych robót budowlanych i dowodów dopuszczenia do stosowania wyrobów budowlanych oraz urządzeń technicznych,
- 2) żądanie od kierownika budowy dokonania poprawek bądź ponownego wykonania wadliwie wykonanych robót,
- 3) wstrzymanie dalszych robót budowlanych w przypadku, gdy ich kontynuacja może wywołać zagrożenie bądź spowodować niedopuszczalną niezgodność z projektem albo z pozwoleniem na budowę.

Przy realizacji obiektu budowlanego, wymagającego ustanowienia inspektorów nadzoru w zakresie różnych specjalności (branż), B wyznacza jednego z nich jako koordynatora czynności pozostałych na budowie inspektorów. Najczęściej koordynatorem jest ten inspektor, którego branża robót na danej budowie ma najwyższy udział.

Inspektor nadzoru inwestorskiego, jako osoba pełniąc samodzielne funkcje techniczne, jest odpowiedzialny za wykonywanie tych funkcji zgodnie z przepisami i zasadami wiedzy technicznej z należytą starannością w wykonywaniu pracy oraz za właściwą organizację pracy, jej bezpieczeństwo i jakość.

Podstawę do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie jest przynależność do właściwej izby samorządu zawodowego, potwierdzona zaświadczeniem wydanym przez tę izbę, z określonym terminem ważności.

2.7.2. Koszt nadzoru autorskiego jest kosztem kwalifikowalnym pod warunkiem zachowania wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytycznych oraz pod warunkiem, że obowiązek ustanowienia nadzoru wynika z pozwolenia na budowę. Przez nadzór autorski należy rozumieć wyłącznie nadzór projektanta nad prowadzeniem robót budowlanych, zgodnie z art. 18 ust. 3, art. 20 ust. 1 punkt 4 oraz art. 21 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t. j. Dz. U. z 2010 r., Nr 243, poz. 1623 z późn. zm.).

2.7.3. Zespół inżyniera kontraktu / inspektorzy nadzoru / nadzór autorski powołany jest do reprezentowania inwestora w związku z prowadzoną inwestycją. Koszty ponoszone na wynagrodzenie zespołu inżyniera kontraktu / inspektorów nadzoru / nadzoru autorskiego przed rozpoczęciem robót, dla których zespół / inspektor został powołany, a także obejmujące czynności wykonywane po dniu podpisania końcowego protokołu odbioru robót są niekwalifikowalne.

2.7.4. Za należyte udokumentowanie kosztów poniesionych na usługi zespołu inżyniera kontraktu / inspektora nadzoru / nadzoru autorskiego uznaje się (łącznie):

- 1) dokumenty z postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie PZP lub KC albo inne dokumenty potwierdzające dokonanie rozeznania rynku i zebranie ofert w celu uzyskania najkorzystniejszej oferty,
- 2) umowa z wykonawcą lub zlecenie wykonania usługi,
- 3) dokumenty potwierdzające wykonanie usługi:
 - a. protokoły odbioru robót w toku i końcowy protokół odbioru robót (potwierdzający udział usługodawcy w odbiorach) oraz protokoły konieczności (jeżeli były sporządzane),
 - b. wpisy do dziennika budowy,
- 4) faktura wystawiona przez wykonawcę, należycie opisana przez B,
- 5) dowód zapłaty faktury,
- 6) wprowadzenie wszystkich operacji związanych z poniesionymi kosztami do ksiąg rachunkowych.

2.8. Badania i ekspertyzy

2.8.1. Kosztem kwalifikowalnym jest koszt badań i ekspertyz technicznych pod warunkiem zachowania wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytucznych.

2.8.2. Za należyte udokumentowanie kosztów poniesionych na usługi wskazane powyżej uznaje się (łącznie):

- 1) dokumenty z postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie PZP lub KC albo inne dokumenty potwierdzające dokonanie rozeznania rynku i zebranie ofert w celu uzyskania najkorzystniejszej oferty,
- 2) umowa z wykonawcą lub zlecenie wykonania usługi,
- 3) dokumenty potwierdzające kwalifikacje wykonawcy do opracowania ekspertyzy / przeprowadzenia badania (CV, kopie uprawnień, dyplomów itp.),
- 4) dokumenty potwierdzające wykonanie usługi:
 - a. przygotowana przez usługodawcę ekspertyza,
 - b. protokół odbioru wykonanej ekspertyzy,
 - c. wynik badania / analizy w innej formie niż ekspertyza, wraz z protokołem odbioru,
- 5) faktura wystawiona przez wykonawcę, należycie opisana przez B,
- 6) dowód zapłaty faktury,
- 7) wprowadzenie wszystkich operacji związanych z poniesionymi kosztami do ksiąg rachunkowych.

2.9. Audyt zewnętrzny

2.9.1. Kosztem kwalifikowalnym jest koszt poniesiony na audyt zewnętrzny projektu, niezależnie od wartości audytowanego projektu, pod warunkiem zachowania wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytucznych oraz wymogów określonych w Wytucznych IZ WRPO w tym zakresie, umieszczonych na stronie internetowej WRPO.

2.9.2. Za należyte udokumentowanie kosztów poniesionych na usługi wskazane powyżej uznaje się (łącznie):

- 1) dokumenty z postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie PZP lub KC albo inne dokumenty potwierdzające dokonanie rozeznania rynku i zebranie ofert w celu uzyskania najkorzystniejszej oferty,
- 2) umowa z wykonawcą lub zlecenie wykonania usługi,
- 3) dokumenty potwierdzające wykonanie usługi:
 - a. protokoły / notatki ze spotkania otwierającego i zamykającego oraz ze spotkań zorganizowanych w trakcie prowadzenia audytu,
 - b. sprawozdanie z audytu zewnętrznego (zawierające elementy określone w Wytucznych IZ WRPO umieszczonych na stronach internetowych IZ WRPO),
- 4) faktura wystawiona przez wykonawcę, należycie opisana przez B,
- 5) dowód zapłaty faktury,
- 6) wprowadzenie wszystkich operacji związanych z poniesionymi kosztami do ksiąg rachunkowych.

2.10. Koszty pozostałych usług, zabezpieczeń i ubezpieczeń

2.10.1. Koszty poniesione na otwarcie i prowadzenie rachunku bankowego na potrzeby projektu są kwalifikowalne pod warunkiem zachowania wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytucznych. W razie stwierdzenia, że rachunek bankowy był wykorzystany wyłącznie na potrzeby przelewu dofinansowania z WRPO (nie dokonywano z niego płatności w ramach projektu) koszt prowadzenia rachunku może zostać uznany za niekwalifikowalny. Za należycie udokumentowany koszt poniesiony na otwarcie i prowadzenie wyodrębnionego rachunku uznaje się obciążenie rachunku przez bank, uwidocznione na wyciągu bankowym (zaksięgowane na podstawie dowodu wewnętrznego).

2.10.2. Koszty opłat od transakcji finansowych krajowych lub zagranicznych (prowizji bankowych) dokonywanych w związku z realizacją projektu (np. opłat od przelewów bankowych) są kwalifikowalne pod warunkiem zachowania wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytucznych. Za należycie udokumentowany koszt poniesiony na opłatę od transakcji i prowizje bankowe uznaje się obciążenie rachunku przez bank, uwidocznione na wyciągu bankowym (zaksięgowane na podstawie dokumentu wewnętrznego).

2.10.3. Koszty ustanowienia zabezpieczeń prawidłowej realizacji umowy są kwalifikowalne pod warunkiem zachowania wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytucznych.

Udokumentowanie kosztów ustanowienia zabezpieczeń jest uzależnione od typu zabezpieczenia / zabezpieczeń, wybranego przez B. Jeżeli zabezpieczenie ma formę czynności prawnej obciążonej podatkiem od czynności cywilnoprawnych, dokumentem potwierdzającym prawidłowe poniesienie kosztu jest również deklaracja PCC wraz z dowodem dokonania zapłaty podatku.

2.10.4. Koszty obsługi finansowej projektu (dotyczącej wyłącznie wnioskowania o dofinansowanie oraz sprawozdawczości) są kosztem kwalifikowalnym pod warunkiem zachowania wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytucznych.

Za należyte udokumentowanie kosztów poniesionych na obsługę finansową uznaje się:

- 1) dokumenty z postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie PZP lub KC albo inne dokumenty potwierdzające dokonanie rozeznania rynku i zebranie ofert w celu uzyskania najkorzystniejszej oferty,
- 2) umowa z wykonawcą lub zlecenie wykonania usługi,
- 3) faktura wystawiona przez wykonawcę usługi, należycie opisana przez B,
- 4) dowód zapłaty faktury,
- 5) wprowadzenie wszystkich operacji związanych z poniesionymi kosztami do ksiąg rachunkowych.

2.10.5. W ramach Działania 6.1 (Schemat II) i 6.2 (Schemat II) kwalifikowalne są koszty wszelkiego rodzaju tłumaczeń niezbędnych do realizacji projektu pod warunkiem zachowania wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytucznych.

Za należyte udokumentowanie kosztów poniesionych na usługi wskazane powyżej uznaje się:

- 1) dokumenty z postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie PZP lub KC albo inne dokumenty potwierdzające dokonanie rozeznania rynku i zebranie ofert w celu uzyskania najkorzystniejszej oferty,
- 2) dokumenty potwierdzające kwalifikacje i / lub uprawnienia wykonawcy do wykonania tłumaczenia (CV, kopie uprawnień, dyplomów itp.),
- 3) umowa z wykonawcą lub zlecenie wykonania usługi,
- 4) dokument potwierdzający wykonanie usługi – pisemne tłumaczenie (jeżeli dotyczy),
- 5) faktura wystawiona przez wykonawcę, należycie opisana przez B,
- 6) dowód zapłaty faktury,
- 7) wprowadzenie wszystkich operacji związanych z poniesionymi kosztami do ksiąg rachunkowych.

2.10.6. Kwalifikowalne są koszty odpłatnego zlecenia prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego lub doradztwa w tym zakresie, jeżeli beneficjentem jest podmiot zobowiązany do stosowania PZP wyłącznie na mocy postanowień umowy o dofinansowanie projektu (a nie na podstawie PZP). Koszty związane z prowadzeniem postępowania przez B, którzy zobowiązani są do stosowania PZP na podstawie art. 3 tej ustawy są kosztami niekwalifikowalnymi.

Naruszenie krajowych i / lub wspólnotowych przepisów z zakresu zamówień publicznych przez B może skutkować uznaniem za niekwalifikowalne wydatków na prowadzenie postępowania lub na doradztwo w tym zakresie.

Ponadto, w przypadku każdego B, kwalifikowalny jest koszt publikacji ogłoszenia o zamówieniu publicznym w dzienniku lub czasopiśmie o zasięgu ogólnopolskim, jeżeli B był zobowiązany do zamieszczenia takiego ogłoszenia zgodnie z przepisami PZP.

Za należyte udokumentowanie kosztów poniesionych na zlecenie prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego lub doradztwo w tym zakresie uznaje się:

- 1) dokumenty z postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie PZP lub KC albo inne dokumenty potwierdzające dokonanie rozeznania rynku i zebranie ofert w celu uzyskania najkorzystniejszej oferty,
- 2) umowa z wykonawcą lub zlecenie wykonania usługi,
- 3) faktura wystawiona przez wykonawcę usługi, należycie opisana przez B,
- 4) dowód zapłaty faktury,
- 5) dokumentacja z przeprowadzonych przez wykonawcę postępowań lub sporządzone przez niego opinie / ekspertyzy,
- 6) wprowadzenie wszystkich operacji związanych z poniesionymi kosztami do ksiąg rachunkowych.

2.10.7. W ramach Działania 6.1 (Schemat II) i 6.2 (Schemat II) za kwalifikowalne uznaje się także koszty zakupu usług polegających na opracowaniu strategii, poradników, prezentacji i innych dokumentów w postaci papierowej lub elektronicznej, które nie mają charakteru ekspertyzy, a także pozyskiwania, aktualizacji i analizy danych niezbędnych do prawidłowej realizacji projektu oraz do osiągnięcia jego celów. Warunkiem uznania tych kosztów za kwalifikowalne jest zachowanie wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytucznych. Za należyte udokumentowanie kosztów poniesionych na wskazane powyżej usługi uznaje się, w zależności od specyfiki usługi, dokumenty wskazane w części **Badania i ekspertyzy**. Szczególną uwagę zwraca się na dokumenty potwierdzające wykonanie usługi: opracowania, prezentacje, poradniki, strategie, bazę uzyskanych i zaktualizowanych danych, dokument zawierający wyniki analizy danych itp.

2.10.8. Koszt ubezpieczenia zrealizowanej w ramach WRPO inwestycji jest kosztem kwalifikowalnym pod warunkiem zachowania wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytucznych. Okres ubezpieczenia musi obejmować cały okres trwałości projektu (3 lub 5 lat od dnia ostatecznego rozliczenia projektu, tj. od dokonania ostatniej płatności przez IZ WRPO na rzecz B). Termin zapłaty ubezpieczenia nie może wykroczać poza termin zakończenia finansowej realizacji projektu.

Za należyte udokumentowanie kosztu poniesionego na ubezpieczenie inwestycji uznaje się:

- 1) dokumenty z postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie PZP lub KC albo inne dokumenty potwierdzające dokonanie rozeznania rynku i zebranie ofert w celu uzyskania najkorzystniejszej oferty,
- 2) polisa ubezpieczeniowa wystawiona przez ubezpieczyciela na wskazany powyżej okres, jednoznacznie wskazująca ubezpieczoną inwestycję,
- 3) dowód zapłaty polisy,
- 4) wprowadzenie wszystkich operacji związanych z poniesionymi kosztami do ksiąg rachunkowych.

2.11. Koszty promocji projektu i koszty innych działań promocyjnych

2.11.1. Koszty poniesione na działania służące informacji o projekcie [a w przypadku Działania 6.1 (Schemat II) i 6.2 (Schemat II) również na inne kampanie informacyjne / promocyjne], zaplanowane w projekcie są kwalifikowalne pod warunkiem zachowania wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytucznych oraz pod warunkiem spełnienia wymagań określonych w wytucznych IZ WRPO dotyczących informacji i promocji, dostępnych na stronie Programu.

2.11.2. Za należyte udokumentowanie kosztu poniesionego na promocję projektu i / lub inną kampanię informacyjną / promocyjną uznaje się:

- 1) dokumenty z postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie PZP lub KC albo inne dokumenty potwierdzające dokonanie rozeznania rynku i zebranie ofert w celu uzyskania najkorzystniejszej oferty,
- 2) dokumenty i przedmioty potwierdzające wykonanie usługi, np.:
 - a. ulotki, plakaty, długopisy, kubki, koszulki, smycze i inne materiały promocyjne (B winien zachować jeden egzemplarz każdego materiału),
 - b. wydruki ze strony internetowej dotyczące projektu (jeżeli B ponosi koszt prowadzenia strony),
 - c. oryginały informacji umieszczonych w prasie, wraz z podaniem tytułu i numeru czasopisma oraz daty jego publikacji,
 - d. nośniki magnetyczne (płyty CD, kasety) – w przypadku spotów reklamowych albo innych form promocji w radiu lub telewizji lub w innych środkach masowego przekazu (np. telebimy),
 - e. tablice informujące o źródłach finansowania projektu (w przypadku tablic umieszczonych wyłącznie na czas budowy i zastąpionych tablicami pamiątkowymi należy zachować dokumentację fotograficzną),

- f. inne dokumenty i / lub nośniki elektroniczne potwierdzające przeprowadzenie działań informacyjnych / promocyjnych,
- 3) faktury wystawione przez wykonawców wraz z protokołami odbioru (w przypadku dużej ilości materiałów, szczególnie plakatów, ulotek itp.), należycie opisane przez B,
 - 4) dowody zapłaty faktur,
 - 5) wprowadzenie wszystkich operacji związanych z poniesionymi kosztami do ksiąg rachunkowych.

2.12. Koszty udziału w spotkaniach

2.12.1. Koszty poniesione na udział w spotkaniach są kwalifikowalne wyłącznie w ramach Działania 6.1 (Schemat II) i 6.2 (Schemat II).

2.12.2. Koszty poniesione na udział w spotkaniu itp., w tym koszty delegacji krajowych i zagranicznych są kwalifikowalne pod warunkiem zachowania wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytucznych.

2.12.3. Za należyte udokumentowanie kosztu poniesionego na udział w spotkaniu uznaje się:

- 1) poprawnie wypełniony i zaakceptowany przez upoważnione osoby formularz delegacji,
- 2) bilety za przejazdy, należycie opisane przez B,
- 3) faktury za noclegi itp. należycie opisane przez B,
- 4) dowody zapłaty faktur,
- 5) dowód rozliczenia z delegowanym pracownikiem (wyciąg z rachunku bankowego B, dokument KW i / lub KP wraz z raportem kasowym),
- 6) ewidencja przebiegu pojazdu (jeżeli jest stosowana przez B),
- 7) dokumenty dotyczące celu wyjazdu (np. zaproszenie, program spotkania itp.),
- 8) wprowadzenie wszystkich operacji związanych z poniesionymi kosztami do ksiąg rachunkowych.

2.13. Koszty dotyczące organizacji i udziału w targach, misjach, konferencjach itp.

2.13.1. Koszty poniesione na organizację i udział w targach, misjach, konferencjach są kwalifikowalne wyłącznie w ramach Działania 6.1 (Schemat II) i 6.2 (Schemat II).

2.13.2. Koszty związane z organizacją i udziałem w wydarzeniach o charakterze niematerialnym (konferencji, spotkań, misji, targów itp.) mogą stanowić koszty kwalifikowalne pod warunkiem spełnienia wymogów wskazanych w rozdziale 1 Wytucznych.

2.13.3. Udokumentowanie kosztów poniesionych na konferencje, wizyty studyjne, spotkania, uczestnictwo w targach itp. w dużej mierze zależy od specyfiki podjętych działań. Poniżej przedstawiono sposoby dokumentowania najczęściej spotykanych kategorii kosztów związanych z działaniami o charakterze niematerialnym:

- 1) koszty najmu sali: dokumenty z postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie PZP lub KC albo inne dokumenty potwierdzające dokonanie rozeznania rynku i zebranie ofert w celu uzyskania najkorzystniejszej oferty (jeżeli dotyczy), umowa wynajmu sali lub zlecenie wynajmu, faktura za wynajem sali, należycie opisana przez B, dowód zapłaty faktury, dokumentacja zdjęciowa z konferencji / spotkania / wizyty studyjnej, harmonogram i zakres tematyczny konferencji / spotkania, lista wykładowców (jeżeli biorą udział w spotkaniu), lista uczestników, wprowadzenie wszystkich operacji związanych z poniesionymi kosztami do ksiąg rachunkowych,
- 2) koszty transportu (np. przejazd uczestników wizyt studyjnych, uczestników misji i targów): dokumenty z postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie PZP lub KC albo inne dokumenty potwierdzające dokonanie rozeznania rynku i zebranie ofert w celu uzyskania najkorzystniejszej oferty (jeżeli dotyczy), umowa z wykonawcą lub zlecenie wykonania usługi, faktura za wykonaną usługę transportu, należycie opisana przez B, dowód zapłaty za fakturę, w przypadku korzystania z transportu zbiorowego – bilety jednorazowe, należycie opisane przez B, dokumentacja fotograficzna miejsca docelowego, wprowadzenie wszystkich operacji związanych z poniesionymi kosztami do ksiąg rachunkowych,
- 3) koszty cateringu: dokumenty z postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie PZP lub KC albo inne dokumenty potwierdzające dokonanie rozeznania rynku i zebranie ofert w celu uzyskania najkorzystniejszej oferty (jeżeli dotyczy), umowa z usługobiorcą lub zlecenie wykonania usługi, faktura za usługę, należycie opisana przez B, dowód zapłaty za fakturę, menu / jadłospis, wprowadzenie wszystkich operacji związanych z poniesionymi kosztami do ksiąg rachunkowych,
- 4) koszty poniesione na projekt i zabudowę stoiska: dokumenty z postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie PZP lub KC albo inne dokumenty potwierdzające dokonanie rozeznania rynku i zebranie ofert w celu uzyskania najkorzystniejszej oferty (jeżeli dotyczy), umowa

- z wykonawcą projektu / zabudowy stoiska, faktura za wykonaną usługę, należycie opisana przez B, dowód zapłaty za wykonaną usługę, polisa ubezpieczeniowa wraz z dowodem zapłaty składki ubezpieczeniowej dotyczącej stoiska, należycie opisana przez B (jeżeli dotyczy) faktura za transport eksponatów, należycie opisana przez B (jeżeli dotyczy), dowód zapłaty za usługę transportową (jeżeli dotyczy), dokumentacja fotograficzna stoiska targowego, wprowadzenie wszystkich operacji związanych z poniesionymi kosztami do ksiąg rachunkowych,
- 5) koszty produkcji materiałów promocyjnych (np. katalogów przygotowywanych na targi): por. część **Koszty promocji projektu i koszty innych działań promocyjnych**,
 - 6) koszty reklamy w mediach: por. część **Koszty promocji projektu i koszty innych działań promocyjnych**,
 - 7) koszty tłumaczeń związanych z organizowanym wydarzeniem: por. część **Koszty pozostałych usług, zabezpieczeń i ubezpieczeń**.

2.14. Koszty wynagrodzeń

2.14.1. Koszty wynagrodzeń są kwalifikowalne wyłącznie w ramach Działania 6.1 (Schemat II) i 6.2 (Schemat II). Koszty zarządzania projektem są kwalifikowalne w wysokości nieprzekraczającej 10% kosztów kwalifikowalnych projektu.

2.14.2. Koszt wynagrodzenia pracownika bezpośrednio zatrudnionego przy realizacji projektu może zostać uznany za koszt kwalifikowalny pod następującymi warunkami:

- 1) pracownik jest bezpośrednio zatrudniony przy realizacji projektu i można wykazać, że jego udział w realizacji projektu jest niezbędny oraz w sposób zasadniczy przyczynia się do osiągnięcia rezultatów projektu,
- 2) powierzenie pracownikowi zadań przy realizacji projektu nastąpiło na piśmie,
- 3) umowa o dofinansowanie projektu przewiduje kwalifikowalność kosztów wynagrodzeń,
- 4) zachowano wymogi ogólne, określone w punkcie **Ogólne warunki uznania kosztu za kwalifikowalny**.

2.14.3. Wydatki na obciążenia publicznoprawne, nakładane na pracodawcę w związku z wypłatą wynagrodzenia stanowiącego koszt kwalifikowalny, stanowią również koszty kwalifikowalne.

2.14.4. Jeżeli B powierzył swojemu pracownikowi (zatrudnionemu na podstawie umowy o pracę) zadania związane z realizacją projektu na podstawie umowy zlecenia, dla rozliczenia kosztu wynagrodzenia wynikającego z tej umowy zlecenia konieczne jest spełnienie (poza ogólnymi warunkami) następujących wymogów:

- zadania wynikające z umowy zlecenia / o dzieło winny być wykonywane przez pracownika B poza regulaminowym czasem pracy (niedopuszczalne jest, aby w tym samym czasie pracownik wykonywał zadania wynikające z jego umowy o pracę oraz z umowy zlecenia / o dzieło zawartej dla celu realizacji projektu; w takim przypadku pracownik pobiera wynagrodzenie na podstawie dwóch umów, wykonując zadania wynikające z jednej z nich,
- zakres zadań wynikający z umowy zlecenia nie może być tożsamy z zakresem wynikającym z umowy o pracę. Zawieranie umów zlecenia na czynności tego samego rodzaju co objęte stosunkiem pracy stanowi bowiem obejście przepisów dotyczących składek na ubezpieczenie społeczne dotyczących czasu pracy w godzinach nadliczbowych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2000 r., sygn. II UKN 523/99, OSNP 2002/1/22, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 1994 r., sygn. I PZP 13/94, OSNP 1994/3/39, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21 października 1994 r., sygn. III AUr 865/94, OSA 1995/2/19).

2.14.5. Za należyte udokumentowanie kosztów ponoszonych na wynagrodzenia uznaje się należycie opisane następujące dokumenty:

- 1) umowę o pracę zawartą z pracownikiem wraz z zakresem czynności,
- 2) umowę o dzieło lub umowę zlecenia,
- 3) przy umowach cywilnoprawnych zawartych z własnym pracownikiem – również jego umowę o pracę i zakres czynności,
- 4) rachunek do umowy cywilnoprawnej, wystawiony przez zleceniobiorcę / twórcę dzieła,
- 5) potwierdzenie przez B wykonania zlecenia / dzieła, w szczególności protokół odbioru przedmiotu umowy o dzieło,
- 6) dzieło stworzone na podstawie umowy o dzieło,
- 7) listę płac,
- 8) dowód zapłaty wynagrodzenia wynikającego z listy płac,
- 9) deklarację ZUS (DRA, RCA) określającą wysokość pochodnych od wynagrodzeń (po stronie pracodawcy i pracownika),

- 10) dowód zapłaty pochodnych od wynagrodzeń (w szczególności składek na ubezpieczenia społeczne i zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych w wysokości wynikającej z list płac),
- 11) dowód zapłaty rachunku na rzecz zleceniobiorcy / twórcy dzieła,
- 12) dowód zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne (jeżeli dotyczy) i zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych w należytej wysokości,
- 13) wprowadzenie wszystkich operacji związanych z poniesionymi kosztami do ksiąg rachunkowych.

2.14.6. Za koszty niekwalifikowalne uznaje się wynagrodzenie chorobowe, zasiłki chorobowe, macierzyńskie, opiekuńcze, premie i nagrody uznaniowe, prowizje i inne. Warunkiem uznania za koszt kwalifikowalny premii i nagród regulaminowych jest wejście w życie regulaminu, na podstawie którego te świadczenia są wypłacane, przed dniem ogłoszenia konkursu, w ramach którego złożony został wniosek o dofinansowanie.

2.15. Pozostałe koszty

2.15.1. Za koszt kwalifikowalny uznaje się następujące usługi (pod warunkiem ujęcia ich jako kwalifikowalnych dla danego działania WRPO w Uszczegółowieniu WRPO):

- 1) koszt dostarczenia połączeń szerokopasmowych,
- 2) koszt prac konserwatorskich (budynki, budowle oraz przedmioty ruchome),
- 3) koszty opłat pocztowych,
- 4) koszty opłat administracyjnych, jeżeli ich poniesienie jest obowiązkowe (wynika z obowiązujących przepisów), a zatem jest niezbędne do prawidłowej realizacji projektu.

2.15.2. Koszty poniesione na usługi i opłaty wskazane w punkcie 2.4.1. są kwalifikowalne pod warunkiem zachowania wymogów ogólnych, określonych w rozdziale 1 Wytucznych.

2.15.3. Koszty opłat za przyłączenie do sieci (np. elektroenergetycznej) są kwalifikowalne pod warunkiem, że przyłącza będą stanowiły własność B.

2.15.4. Za należyte udokumentowanie kosztów poniesionych na usługi wskazane powyżej uznaje się (łącznie):

- 1) dokumenty z postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie PZP lub KC albo inne dokumenty potwierdzające dokonanie rozeznania rynku i zebranie ofert w celu uzyskania najkorzystniejszej oferty,
- 2) umowa z wykonawcą lub zlecenie wykonania usługi,
- 3) dla prac konserwatorskich:
 - a. faktury częściowe z protokołami odbioru robót w toku, należycie opisane przez B,
 - b. dowody zapłaty faktur częściowych,
 - c. faktura końcowa z końcowym protokołem odbioru robót, należycie opisana przez B,
 - d. dowód zapłaty faktury końcowej,
 - e. protokoły konieczności, jeżeli były sporządzane,
 - f. dziennik budowy,
- 4) decyzja uprawnionego organu ustalająca wysokość opłaty administracyjnej,
- 5) faktura wystawiona przez wykonawcę / organ pobierający opłatę, należycie opisana przez B,
- 6) dokument przedstawiający sposób obliczenia opłaty za przyłączenie do sieci elektroenergetycznej i / lub gazowej przez przedsiębiorstwo energetyczne i / lub gazowe,
- 7) dowód zapłaty faktury,
- 8) wprowadzenie wszystkich operacji związanych z poniesionymi kosztami do ksiąg rachunkowych.

Rozdział 3 – Rodzaje kosztów kwalifikowalnych w poszczególnych Działaniach WRPO

Podane poniżej przykłady kosztów kwalifikowalnych w ramach projektu nie stanowią katalogu zamkniętego. Koszty niewskazane poniżej a poniesione w związku z realizacją projektu mogą zostać uznane za kwalifikowalne przez IZ WRPO pod warunkiem zachowania zasad ogólnych, opisanych w rozdziale 1 Wytycznych. Decyzja dotycząca zakwalifikowania tych kosztów do dofinansowania będzie podejmowana indywidualnie w odniesieniu do każdego przypadku.

3.1. Działanie 1.7 WRPO Przygotowanie terenów inwestycyjnych

3.1.1. W ramach Działania 1.7 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytycznych.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną.

Typy projektów wskazano w Uszczegółowieniu WRPO.

3.1.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty przygotowania projektu:
 - a. studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. zakup nieruchomości niezbędnej do realizacji projektu (w przypadku nieruchomości niezabudowanej jej wartość nie może przekraczać 10% kosztów kwalifikowalnych projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:
 - a. przygotowanie terenu pod budowę (w tym prace rozbiórkowe) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. prace ziemne i budowlane – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - c. prace instalacyjne (instalacje wodno-kanalizacyjne, elektryczne, energetyczne, gazowe, telekomunikacyjne) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - d. nadzór nad realizacją inwestycji (inspektorzy nadzoru, zespół inżyniera kontraktu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - e. badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - f. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - g. inwestycje w dodatkową infrastrukturę (np budowa bocznic kolejowych) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - h. koszty budowy infrastruktury doprowadzającej do wysokości 50% kosztów całkowitych projektu – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 3) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 4) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytycznych.

3.1.3. Koszty niekwalifikowalne:

- 1) koszty określone w rozdziale 1 Wytycznych,
- 2) koszty poniesione na inwestycje na terenach, które nie zostały przeznaczone w miejscowym planie zagospodarowania terenu pod inwestycje (nie stanowią terenów aktywizacji gospodarczej) przekraczające 50% kosztów całkowitych projektu. Pod pojęciem „inwestycji” nie należy rozumieć inwestycji mieszkaniowych i inwestycji wyłącznie pod obiekty handlowe,
- 3) koszty zakupu nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 7 lat zakup ten był finansowany z krajowych lub wspólnotowych środków publicznych i powodowałoby to podwójne finansowanie zakupu tej nieruchomości.

3.2. Działanie 2.1 WRPO Wzmocnienie regionalnego układu powiązań drogowych (drogi wojewódzkie, z wyłączeniem dróg wojewódzkich w miastach na prawach powiatu)

3.2.1. W ramach Działania 2.1 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytycznych.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną.

Typy projektów wskazano w Uszczegółowieniu WRPO.

3.2.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty przygotowania projektu:
 - a. studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. zakup nieruchomości niezbędnej do realizacji projektu (w przypadku nieruchomości niezabudowanej jej wartość nie może przekraczać 10% kosztów kwalifikowalnych projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:
 - a. przygotowanie terenu pod budowę (w tym prace rozbiórkowe) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. prace ziemne i budowlane – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - c. prace instalacyjne (instalacje wodno-kanalizacyjne, elektryczne, energetyczne, gazowe, telekomunikacyjne) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - d. systemy zarządzania ruchem, sygnalizacją świetlną i dźwiękową (wyłącznie jako element większego projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - e. budowa, przebudowa, wykonywanie robót remontowych odcinków dróg wojewódzkich, skrzyżowań (w tym z ruchem okrężnym) wraz z infrastrukturą towarzyszącą³ – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - f. budowa i przebudowa obwodnic na drogach wojewódzkich wraz z infrastrukturą towarzyszącą – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - g. budowa i przebudowa drogowych obiektów inżynierskich na drogach wojewódzkich – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - h. nadzór nad realizacją inwestycji (inspektorzy nadzoru, zespół inżyniera kontraktu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - i. badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - j. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 3) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 4) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytycznych.

3.2.3. Koszty niekwalifikowalne:

- 1) koszty określone w rozdziale 1 Wytycznych,
- 2) koszty zakupu środków transportu,
- 3) koszty zakupu i wdrożenia systemów zarządzania ruchem, sygnalizacją świetlną i dźwiękową, infrastruktura towarzysząca jeżeli nie są elementem większego projektu, np. budowy, przebudowy drogi,
- 4) koszty zakupu nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 7 lat zakup ten był finansowany z krajowych lub wspólnotowych środków publicznych i powodowałoby to podwójne finansowanie zakupu tej nieruchomości.

³ Infrastruktura towarzysząca:

- osłony przeciwoślńieniowe lub ekrany akustyczne,
- chodniki znajdujące się w ciągu drogi,
- przejścia dla pieszych, jak również wszelkie inne prace infrastrukturalne pozwalające zwiększyć bezpieczeństwo pieszych, rowerzystów czy zwierząt,
- ścieżki rowerowe znajdujące się w ciągu drogi lub bezpośrednio służące wyłączeniu ruchu rowerowego z drogi będącej przedmiotem projektu,
- oświetlenie wzdłuż drogi będącej przedmiotem projektu,
- systemy odblaskowe wyznaczające pas drogi, nawierzchnie antypoślizgowe,
- infrastruktura drogowa przyczyniająca się do ochrony środowiska (np. urządzenia odwadniające, w tym kanalizacja deszczowa, zbiorniki retencyjne, przepusty, sączki, zbiorniki odparowujące, separatory dla wód opadowych),
- kanalizacja teletechniczna,
- miejsca do wypoczynku dla kierowców, w tym wyposażenie dotyczące wkomponowania ww. rodzaju projektów w krajobraz,
- zieleń ozdobna i ochronna (zieleń przydrożna),
- zatoczki dla autobusów.

3.3. Działanie 2.2 WRPO Poprawa dostępności do regionalnego i ponadregionalnego układu drogowego (drogi wojewódzkie w miastach na prawach powiatu, powiatowe i gminne)

3.3.1. W ramach Działania 2.2 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytucznych.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną.

Typy projektów wskazano w Uszczegółowieniu WRPO.

3.3.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty przygotowania projektu:
 - a. studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - b. zakup nieruchomości niezbędnej do realizacji projektu (w przypadku nieruchomości niezabudowanej jej wartość nie może przekraczać 10% kosztów kwalifikowalnych projektu) – por. rozdział 2 Wytucznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:
 - a. przygotowanie terenu pod budowę (w tym prace rozbiórkowe) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - b. prace ziemne i budowlane – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - c. budowa, przebudowa i remont odcinków dróg gminnych i powiatowych oraz wojewódzkich w miastach na prawach powiatu, skrzyżowań (w tym z ruchem okrężnym) wraz z infrastrukturą towarzyszącą⁴,
 - d. budowa i przebudowa obwodnic na drogach gminnych i powiatowych oraz wojewódzkich w miastach na prawach powiatu,
 - e. budowa i przebudowa drogowych obiektów inżynierskich na drogach gminnych i powiatowych oraz wojewódzkich w miastach na prawach powiatu wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
 - f. prace instalacyjne (instalacje wodno-kanalizacyjne, elektryczne, energetyczne, gazowe, telekomunikacyjne) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - g. systemy zarządzania ruchem, sygnalizacją świetlną i dźwiękową (wyłącznie jako element większego projektu) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - h. koszty budowy infrastruktury towarzyszącej infrastrukturze drogowej do wysokości 30% kosztów kwalifikowalnych projektu – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - i. nadzór nad realizacją inwestycji (inspektorzy nadzoru, zespół inżyniera kontraktu) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - j. badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - k. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytucznych,
- 3) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytucznych,
- 4) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytucznych.

⁴ Infrastruktura towarzysząca:

- osłony przeciwośluniowe lub ekrany akustyczne,
- chodniki znajdujące się w ciągu drogi,
- przejścia dla pieszych, jak również wszelkie inne prace infrastrukturalne pozwalające zwiększyć bezpieczeństwo pieszych, rowerzystów czy zwierząt,
- ścieżki rowerowe znajdujące się w ciągu drogi lub bezpośrednio służące wyłączeniu ruchu rowerowego z drogi będącej przedmiotem projektu,
- oświetlenie wzdłuż drogi będącej przedmiotem projektu,
- systemy odbłaskowe wyznaczające pas drogi, nawierzchnie antypoślizgowe,
- infrastruktura drogowa przyczyniająca się do ochrony środowiska (np. urządzenia odwadniające, w tym kanalizacja deszczowa, zbiorniki retencyjne, przepusty, sączki, zbiorniki odparowujące, separatory dla wód opadowych),
- kanalizacja teletechniczna,
- miejsca do wypoczynku dla kierowców, w tym wyposażenie dotyczące wkomponowania ww. rodzaju projektów w krajobraz,
- zieleń ozdobna i ochronna (zieleń przydrożna),
- zatoczki dla autobusów.

3.3.3. Koszty niekwalifikowalne:

- 1) koszty określone w rozdziale 1, punkcie 1.7 Wytycznych,
- 2) koszty zakupu środków transportu,
- 3) koszty wybudowania infrastruktury towarzyszącej niebędącej elementem większego projektu, np. budowy, przebudowy drogi,
- 4) koszty wybudowania infrastruktury towarzyszącej powyżej 30% kosztów kwalifikowanych projektu,
- 5) koszty zakupu nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 7 lat zakup ten był finansowany z krajowych lub wspólnotowych środków publicznych i powodowałoby to podwójne finansowanie zakupu tej nieruchomości.

3.4. Działanie 2.3 WRPO Modernizacja regionalnego układu kolejowego

3.4.1. W ramach Działania 2.3 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytycznych.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną.

Typy projektów wskazano w Uszczegółowieniu WRPO.

3.4.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty przygotowania projektu:
 - a. studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. zakup nieruchomości niezbędnej do realizacji projektu (w przypadku nieruchomości niezabudowanej jej wartość nie może przekraczać 10% kosztów kwalifikowanych projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:
 - a. przygotowanie terenu pod budowę (w tym prace rozbiórkowe) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. prace ziemne i budowlane – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - c. prace instalacyjne (instalacje energetyczne, telekomunikacyjne) – por. rozdział 2, Wytycznych,
 - d. nadzór nad realizacją inwestycji (inspektorzy nadzoru, zespół inżyniera kontraktu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - e. badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - f. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 3) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 4) koszty audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytycznych.

3.4.3. Koszty niekwalifikowalne:

- 1) koszty określone w rozdziale 1 Wytycznych,
- 2) koszty modernizacji stacji kolejowych (koszty dotyczące budynku dworca kolejowego i urządzenia służące do informacji podróżnych),
- 3) koszty zakupu nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 7 lat zakup ten był finansowany z krajowych lub wspólnotowych środków publicznych i powodowałoby to podwójne finansowanie zakupu tej nieruchomości.

3.5. Działanie 2.4 WRPO Tabor kolejowy dla regionalnych przewozów pasażerskich

3.5.1. W ramach Działania 2.4 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytycznych.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną.

Typy projektów wskazano w Uszczegółowieniu WRPO.

3.5.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty przygotowania projektu: studium wykonalności, analizy finansowe i ekonomiczne – por. rozdział 2 Wytucznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:
 - a. zakup taboru – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - b. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytucznych,
- 3) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytucznych,
- 4) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytucznych.

3.5.3. Koszty niekwalifikowalne: określone w rozdziale 1 Wytucznych.

3.6. Działanie 2.5 WRPO Rozwój miejskiego transportu zbiorowego

3.6.1. W ramach Działania 2.5 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytucznych.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną.

Typy projektów wskazano w Uszczegółowieniu WRPO.

3.6.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty przygotowania projektu:
 - a. studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - b. zakup nieruchomości niezbędnej do realizacji projektu (w przypadku nieruchomości niezabudowanej jej wartość nie może przekraczać 10% kosztów kwalifikowalnych projektu) – por. rozdział 2, punkt 2.2.1 Wytucznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:

Schemat I – Projekty infrastrukturalne

 - a. budowa, przebudowa, rozbudowa układu torowego na trasach, pętlach, bocznicach oraz zajezdniach (np. wymiana torowisk),
 - b. budowa, przebudowa, rozbudowa sieci energetycznej i podstacji trakcyjnych tramwajowych – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - c. wyposażenie dróg, ulic, torowisk w obiekty inżynieryjne i niezbędne urządzenia drogowe służące bezpieczeństwu ruchu pojazdów transportu publicznego,
 - d. zakup nowego taboru w ramach miejskiego systemu transportu publicznego (tylko w połączeniu z budową nowych, przedłużeniem lub odnowieniem istniejących linii komunikacji miejskiej lub podmiejskiej (zakup taboru może stanowić najwyżej 60% wartości projektu) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - e. budowa systemu parkingów „Parkuj i Jedź” („Park & Ride”) przy krańcowych przystankach komunikacji miejskiej w celu ograniczenia natężenia ruchu lub likwidacji części miejsc postojowych (np. na chodnikach) w centrum miasta – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - f. budowa, rozbudowa lub przebudowa urządzeń sterowania ruchem drogowym (i nadzoru ruchu drogowego): np. centralne sterowanie sygnalizacją zainstalowaną na skrzyżowaniach, sygnalizacja akustyczna, sygnalizacja świetlna wzbudzana przez autobusy i tramwaje (sygnalizacja akomodacyjna), monitorowanie ruchu na kluczowych trasach, w tunelach i niewralgicznych punktach miasta oraz informowanie o aktualnej sytuacji na drodze,
 - g. budowa, adaptacja, wykonywanie robót remontowych, rozbudowa lub przebudowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych pomiędzy różnymi rodzajami systemów transportu. – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - h. budowa, adaptacja przebudowa, rozbudowa zajezdni autobusowych, tramwajowych, tj. obiektów zawierających wszystkie niezbędne dla zajezdni funkcje, wraz z infrastrukturą i zagospodarowaniem terenu, służących prowadzeniu działalności podstawowej (tj. bez prowadzenia działalności usługowo-gospodarczej otwartej na inne podmioty) wyłącznie w zakresie lokalnego transportu publicznego – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - i. tworzenie systemów oraz działań technicznych z zakresu telematyki służących komunikacji publicznej i mających na celu między innymi poprawę jakości obsługi podróżnych, monitoring

bezpieczeństwa (systemy monitorowania bezpieczeństwa montowane na przystankach, peronach, stacjach, węzłach przesiadkowych, parkingach oraz w taborze), koordynacja układu linii tramwajów, autobusów i kolei oraz synchronizacja ich rozkładów jazdy, dzięki któremu pasażerowie będą mogli korzystać z najdogodniejszych połączeń - komputeryzacja systemów transportu publicznego,

- j. zakup oraz montaż urządzeń z zakresu telematyki służących komunikacji publicznej np. systemy dystrybucji i identyfikacji biletów, systemy informacji dla podróżnych (w tym także systemy on-line)- elektroniczne tablice informacyjne,
- k. wyposażenie dróg, ulic w infrastrukturę służącą obsłudze transportu publicznego (np. zatoczki, podjazdy, zjazdy) oraz pasażerów (np. przystanki, wysepki). (Wyłącznie jako element szerszego projektu),
- l. budowa, remont, adaptacja, rozbudowa lub przebudowa infrastruktury służącej obsłudze pasażerów i podniesieniu estetyki krajobrazu (np. przystanki), a także pochylnie i windy dla osób niepełnosprawnych przy przejściach wielopoziomowych (wyłącznie jako element większego projektu).

Schemat II Zakup nowego taboru w ramach miejskiego systemu transportu publicznego

- a. zakup nowego taboru w ramach miejskiego systemu transportu publicznego funkcjonującego na liniach komunikacji miejskiej lub podmiejskiej – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. nadzór nad realizacją inwestycji (inspektorzy nadzoru, zespół inżyniera kontraktu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - c. badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - d. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 2) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - 3) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytycznych.

3.6.3. Koszty niekwalifikowalne:

- 1) koszty określone w rozdziale 1 Wytycznych,
- 2) koszty zakupu taboru, jeżeli nie stanowią elementu projektu polegającego na budowie, przedłużeniu lub odnowieniu linii komunikacji miejskiej / podmiejskiej lub przekraczają 60% wartości projektu,
- 3) koszty zakupu nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 7 lat zakup ten był finansowany z krajowych lub wspólnotowych środków publicznych i powodowałoby to podwójne finansowanie zakupu tej nieruchomości.

3.7. Działanie 2.6 WRPO Rozwój regionalnej infrastruktury lotniczej

3.7.1. W ramach Działania 2.6 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytycznych.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną.

Typy projektów wskazano w Uszczegółowieniu WRPO.

3.7.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty przygotowania projektu:
 - a. studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. zakup nieruchomości niezbędnej do realizacji projektu (w przypadku nieruchomości niezabudowanej jej wartość nie może przekraczać 10% kosztów kwalifikowalnych projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:
 - a. przygotowanie terenu pod budowę (w tym prace rozbiórkowe) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. budowa lub modernizacja terminali pasażerskich – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - c. budowa lub modernizacja infrastruktury lotniskowej: pasów startowych, dróg kołowania, płyty lotniska, stanowisk postojowych – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - d. rozbudowa infrastruktury i systemów łączności, nawigacji i dozoru – por. rozdział 2 Wytycznych,

- e. rozbudowa systemów ochrony lotnisk, w tym niezbędna rozbudowa infrastruktury oraz zakup środków do kontroli bezpieczeństwa osób, bagażu, ładunków i poczty – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - f. rozbudowa systemów bezpieczeństwa lotnisk, w tym środków niezbędnych do zabezpieczenia przeciwpożarowego (m. in. budowa strażnic Lotniskowej Straży Pożarnej, zakup pojazdów bojowych Lotniskowej Straży Pożarnej) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - g. rozbudowa systemów bezpieczeństwa lotniczych urządzeń naziemnych – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - h. rozbudowa i budowa ogrodzeń aktywnych, również z systemem zabezpieczenia przed wtargnięciem osób nieuprawnionych – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - i. nadzór nad realizacją inwestycji (inspektorzy nadzoru, zespół inżyniera kontraktu) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - j. badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - k. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytucznych,
- 3) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - 4) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytucznych.

3.7.3. Koszty niekwalifikowalne:

- 1) określone w rozdziale 1 Wytucznych,
- 2) koszty poniesione na wspieranie działalności komercyjnej niezwiązanej bezpośrednio z podstawową działalnością portu lotniczego, m. in. budowa / rozbudowa / modernizacja powierzchni i nieruchomości przeznaczonych na biura, magazyny, hotele, sklepy, restauracje, parkingi,
- 3) koszty zakupu nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 7 lat zakup ten był finansowany z krajowych lub wspólnotowych środków publicznych i powodowałoby to podwójne finansowanie zakupu tej nieruchomości.

3.8. Działanie 2.7 WRPO Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego

3.8.1. W ramach Działania 2.7 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytucznych.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną.

Typy projektów wskazano w Uszczegółowieniu WRPO.

3.8.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty przygotowania projektu: studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie – por. rozdział 2 Wytucznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:
 - a. przygotowanie terenu pod budowę (w tym prace rozbiórkowe) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - b. budowa lub rozbudowa lokalnych lub regionalnych szerokopasmowych i bezpiecznych sieci, współdziałających ze szkieletowymi sieciami regionalnymi lub krajowymi przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii (urządzenia sieciowe, np. teletransmisja, routery, firewalle, przełączniki, itp.; kanalizacja teletechniczna, maszty, budynki, pomieszczenia, światłowody) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - c. budowa i wdrażanie platform elektronicznych dla zintegrowanego systemu wspomagania zarządzania na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym (oprogramowanie platformy elektronicznej, komputery i urządzenia sieciowe, urządzenia do podpisu elektronicznego) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - d. projekty infrastrukturalne związane z przygotowaniem instytucji publicznych (np. lokalnej i regionalnej administracji samorządowej, ochrony zdrowia, edukacji, oświaty, rynku pracy, gospodarki komunalnej), do elektronicznego obiegu dokumentów, elektronicznej archiwizacji dokumentów (digitalizacja nie stanowi kosztu kwalifikowanego) oraz rozwoju elektronicznych usług dla ludności, w tym z wykorzystaniem podpisu elektronicznego; (oprogramowanie obiegu dokumentów i archiwizacji, komputery i urządzenia sieciowe, serwery, urządzenia peryferyjne, budynek / lokal – dostosowanie pomieszczeń dla realizacji projektu),
 - e. tworzenie publicznych punktów dostępu do Internetu (także hot-spotów) oraz infokiosków np. w obiektach publicznie dostępnych (w bibliotekach publicznych, domach kultury, szkołach,

- szkołach wyższych, świetlicach gminnych) z połączeniem szerokopasmowym (oprogramowanie użytkowe, komputery i urządzenia sieciowe oraz inny sprzęt niezbędny do realizacji projektu, budynek / lokal wraz z wyposażeniem niezbędnym do realizacji projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
- f. budowa Systemów Informacji Przestrzennej dla gromadzenia, integracji i udostępniania poprzez Internet aktualnych danych przestrzennych wraz z usługami wspomagającymi zarządzanie na szczeblu jednostek samorządowych (integracja i wspólna prezentacja warstw informacyjnych, ortofotomapy, cyfrowych map różnej skali, planów miast) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - g. projekty z zakresu telemedycyny: dostarczenie szpitalom i innym placówkom medycznym połączeń szerokopasmowych dla realizacji usług telemedycznych w Wielkopolsce, wyposażenie placówek medycznych w niezbędną aparaturę i oprogramowanie umożliwiające realizację zdalnych konsultacji telemedycznych,
 - h. projekty infrastrukturalne z zakresu e-edukacji, tj: stworzenie i udostępnianie łączy do kształcenia na odległość i doskonalenia zawodowego; dotyczące rozszerzenia dostępu studentom do nowoczesnych narzędzi i technik informacyjnych, w tym zwłaszcza Internetu szerokopasmowego, z wyłączeniem projektów kwalifikujących się do Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, dostarczenie szkołom i innym placówkom edukacyjnym połączeń szerokopasmowych dla realizacji usług edukacyjnych w Wielkopolsce, tworzenie pracowni komputerowych, (sieciowanie, oprogramowanie, zakup komputerów).
 - i. projekty dotyczące regionalnych i lokalnych zasobów cyfrowych promujących kulturę i turystykę regionu: stworzenie, udostępnienie systemu, wdrożenie systemu, zakup oprogramowania dotyczącego digitalizacji zasobów bibliotecznych, archiwalnych, filmowych i muzealnych (koszty digitalizacji nie stanowią kosztu kwalifikowanego); tworzenie wirtualnych muzeów, galerii, fonotek, fototek, filmotek, cyfrowych bibliotek (w tym zbiorów zabytkowych),
 - j. nadzór nad realizacją inwestycji (inspektorzy nadzoru, zespół inżyniera kontraktu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - k. badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - l. koszty związane z zapewnieniem bezpieczeństwa przesyłania danych (oprogramowania, licencje) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - m. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 3) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytycznych,
4) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytycznych.

3.8.3. Koszty niekwalifikowalne:

- 1) koszty określone w rozdziale 1 Wytycznych,
- 2) stworzenie strony WWW, jeśli nie stanowi jednego z elementów większego przedsięwzięcia,
- 3) koszty dzierżawy łącz (za wyjątkiem dzierżawy łącz dostępowych dla sieci szkieletowej w przypadku, gdy są faktycznie poniesione przez beneficjenta),
- 4) opłaty za usługi dodatkowe (opłaty za prowadzenie serwisu WWW, kont poczty elektronicznej, serwerów, rejestracji i utrzymania danych),
- 5) koszty digitalizacji,
- 6) zakup wyłącznie sprzętu komputerowego (komputerów),
- 7) koszty zakupu nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 7 lat zakup ten był finansowany z krajowych lub wspólnotowych środków publicznych i powodowałoby to podwójne finansowanie zakupu tej nieruchomości.

3.9. Działanie 3.1 WRPO Racjonalizacja gospodarki odpadami i ochrona powierzchni ziemi

3.9.1. W ramach Działania 3.1 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytycznych.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną.

Typy projektów wykazano w uszczegółowieniu WRPO.

3.9.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty przygotowania projektu:
 - a. studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - b. zakup nieruchomości niezbędnej do realizacji projektu (w przypadku nieruchomości niezabudowanej jej wartość nie może przekraczać 10% kosztów kwalifikowalnych projektu) – por. rozdział 2 Wytucznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:
 - a. przygotowanie terenu pod budowę (w tym prace rozbiórkowe) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - b. projekty dotyczące tworzenia kompleksowych systemów gospodarki odpadami obejmujące:
 - instalację sortowania zmieszanych odpadów komunalnych,
 - instalację mechaniczno-biologicznego przekształcenia odpadów komunalnych wraz z instalacją kompostowania odpadów zielonych,
 - składowisko / kwaterę zgodne z pozwoleniem zintegrowanym,
 - instalację odzysku odpadów,
 - punkty przeładunkowe odpadów,
 - punkty Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów (PDGO),
 - system selektywnej zbiórki odpadów w tym edukację mieszkańców,
 - instalację unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych wyłączonych ze strumienia odpadów komunalnych,
 - rekultywację składowisk przewidzianych do zamknięcia na obszarze objętym systemem,
 - c. projekty służące uzupełnieniu istniejących systemów gospodarki odpadami o wszystkie niezbędne dla osiągnięcia kompleksowości elementy, w szczególności:
 - projekty służące recyklingowi odpadów (w tym budowa i rozwój zakładów odzysku i unieszkodliwiania odpadów),
 - projekty dotyczące selektywnej zbiórki odpadów (w tym także akcje promocyjne jako element większego projektu),
 - projekty dotyczące organizacji systemu zbiórki i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych wyłączonych ze strumienia odpadów komunalnych,
 - d. projekty dotyczące budowy nowych, modernizacji istniejących i rekultywacji wyeksploatowanych składowisk odpadów,
 - e. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - f. badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytucznych,
- 3) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytucznych,
- 4) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytucznych.

3.9.3. Koszty niekwalifikowalne:

- 1) koszty określone w rozdziale 1 Wytucznych,
- 2) zakup środków transportu,
- 3) koszty zakupu nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 7 lat zakup ten był finansowany z krajowych lub wspólnotowych środków publicznych i powodowałoby to podwójne finansowanie zakupu tej nieruchomości.

3.10. Działanie 3.2 WRPO Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku

3.10.1. W ramach Działania 3.2 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytucznych.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną.

Typy projektów wykazano w uszczegółowieniu WRPO.

3.10.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty przygotowania projektu:
 - a. studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. zakup nieruchomości niezbędnej do realizacji projektu (w przypadku nieruchomości niezabudowanej jej wartość nie może przekraczać 10% kosztów kwalifikowalnych projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 2) koszty realizacji projektu:
 - a. przygotowanie terenu pod budowę (w tym prace rozbiórkowe) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. prace ziemne i budowlane, w tym termomodernizacja lokalnego źródła ciepła i lokalnych ciepłowniczych sieci przesyłowych, termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, w tym system grzewczy, budowa i modernizacja lokalnych systemów zaopatrzenia w energię elektryczną (średnie napięcie), gaz oraz energię cieplną – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - c. koszty zakupu, montażu, a także koszty modernizacji urządzeń filtrujących gazy i urządzeń odpylających w lokalnych systemach grzewczych – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - d. nadzór nad realizacją inwestycji (inspektorzy nadzoru, zespół inżyniera kontraktu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - e. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - f. badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - g. koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - h. koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytycznych.

3.10.3. Koszty niekwalifikowalne:

- 1) określone w rozdziale 1 Wytycznych,
- 2) koszty zakupu nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 7 lat zakup ten był finansowany z krajowych lub wspólnotowych środków publicznych i powodowałoby to podwójne finansowanie zakupu tej nieruchomości.

3.11. Działanie 3.3 WRPO Wsparcie ochrony przyrody

3.11.1. W ramach Działania 3.3 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytycznych.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną.

Typy projektów wykazano w Uszczegółowieniu WRPO.

3.11.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty przygotowania projektu:
 - a. studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. zakup nieruchomości niezbędnej do realizacji projektu (w przypadku nieruchomości niezabudowanej jej wartość nie może przekraczać 10% kosztów kwalifikowalnych projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:
 - a. przygotowanie terenu pod budowę (w tym prace rozbiórkowe) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. prace ziemne i budowlane, w tym odbudowa zdegradowanych siedlisk leśnych, nieleśnych, wodnych oraz ich czynna ochrona, budowa przejść dla zwierząt i przepławek dla ryb – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - c. badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - d. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - e. koszty kampanii promocyjnych i informacyjnych – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - f. koszty imprez masowych o zasięgu ponadpowiatowym – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - g. nadzór nad realizacją inwestycji (inspektorzy nadzoru, zespół inżyniera kontraktu) – por. rozdział 2 Wytycznych,

- h. koszty sporządzenia planów dla obszarów Natura 2000 – por. rozdział 2 Wytucznych,
- 3) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytucznych,
- 4) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytucznych.

3.11.3. Koszty niekwalifikowalne:

- 1) określone w rozdziale 1 Wytucznych,
- 2) zakup środków transportu,
- 3) koszty zakupu nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 7 lat zakup ten był finansowany z krajowych lub wspólnotowych środków publicznych i powodowałoby to podwójne finansowanie zakupu tej nieruchomości.

3.12. Działanie 3.4 WRPO Gospodarka wodno-ściekowa

3.12.1. W ramach Działania 3.4 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytucznych.

Kwalifikowalne są tylko koszty związane z projektami w aglomeracjach o RLM od 2 tys. do 15 tys. Projekty w zakresie gospodarki ściekowej powinny dotyczyć aglomeracji uwzględnionych w KPOŚK lub we właściwych rozporządzeniach wojewodów. Natomiast po wejściu w życie zaktualizowanego KPOŚK, wsparcie w ramach WRPO może dotyczyć tylko aglomeracji uwzględnionych w zaktualizowanym KPOŚK.

Powyższy zapis nie dotyczy projektów wyłonionych w konkursach, które rozpoczęły się przed dniem wejścia w życie zaktualizowanego KPOŚK.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną.

Typy projektów wykazano w Uszczegółowieniu WRPO.

3.12.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty przygotowania projektu:
 - a. studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - b. zakup nieruchomości niezbędnej do realizacji projektu (w przypadku nieruchomości niezabudowanej jej wartość nie może przekraczać 10% kosztów kwalifikowalnych projektu) – por. rozdział 2 Wytucznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:
 - a. przygotowanie terenu pod budowę (w tym prace rozbiórkowe) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - b. prace ziemne i budowlane, w tym budowa, rozbudowa, modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych i systemów kanalizacji zbiorczej – uzupełnieniem powyższych kosztów (łącznie do 50% kosztów kwalifikowalnych projektu) może być budowa systemów kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami służącymi do podczyszczania wód opadowych, lub budowa i rozbudowa (łącznie do 50% kosztów kwalifikowalnych projektu) systemów zaopatrzenia w wodę w zakresie zgodnym z art. 42 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne, Dz. U. Nr 239, poz. 2019 z późn. zm.), – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - c. nadzór nad realizacją inwestycji (inspektorzy nadzoru, zespół inżyniera kontraktu) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - d. badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - e. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytucznych,
- 3) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytucznych,
- 4) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytucznych.

3.12.3. Koszty niekwalifikowalne:

- 1) określone w rozdziale 1, punkcie 1.7 Wytucznych,
- 2) zakup środków transportu,
- 3) koszty zakupu nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 7 lat zakup ten był finansowany z krajowych lub wspólnotowych środków publicznych i powodowałoby to podwójne finansowanie zakupu tej nieruchomości.

3.13. Działanie 3.5 WRPO Wzmocnienie ochrony przeciwpowodziowej zagrożonych obszarów oraz zwiększenie retencji na terenie województwa

3.13.1. W ramach Działania 3.5 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytycznych.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną.

Typy projektów wykazano w Uszczegółowieniu WRPO.

3.13.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty przygotowania projektu:
 - a. studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. koszt zakupu gruntów pod poldery (do 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:
 - a. przygotowanie terenu pod budowę (w tym prace rozbiórkowe) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. prace ziemne i budowlane, w tym regulacja cieków wodnych, budowa i modernizacja małych zbiorników wielozadaniowych, budowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych oraz budowli piętrzących – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - c. tworzenie polderów – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - d. nadzór nad realizacją inwestycji (inspektorzy nadzoru, zespół inżyniera kontraktu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - e. badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - f. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 3) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 4) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytycznych.

3.13.3. Koszty niekwalifikowalne:

- 1) określone w rozdziale 1 Wytycznych,
- 2) zakup środków transportu,
- 3) zakup urządzeń transportowych,
- 4) koszty zakupu nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 7 lat zakup ten był finansowany z krajowych lub wspólnotowych środków publicznych i powodowałoby to podwójne finansowanie zakupu tej nieruchomości.

3.14. Działanie 3.6 WRPO Poprawa bezpieczeństwa środowiskowego i ekologicznego

3.14.1. W ramach Działania 3.6 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytycznych.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną.

Typy projektów wykazano w uszczegółowieniu WRPO.

3.14.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty przygotowania projektu: studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:
 - a. opracowanie i wdrażanie planów i instrumentów zapobiegania i zarządzania zagrożeniami naturalnym i technologicznym – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. opracowanie baz danych dotyczących zanieczyszczenia lasów, jakości gleb, wód i powietrza,
 - c. koszty budowy systemu pomiarów zanieczyszczeń – por. rozdział 2 Wytycznych,

- d. koszty budowy systemu informowania mieszkańców o poziomie zanieczyszczeń – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - e. koszty utworzenia stacji kontrolnych i ostrzegawczych – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - f. zakup nowego sprzętu dla Ochotniczych Straży Pożarnych znajdujących się w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym: samochodów ratowniczo-gaśniczych, samochodów ratownictwa chemicznego – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - g. badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - h. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 3) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - 4) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytycznych.

3.14.3. Koszty niekwalifikowane:

- 1) określone w rozdziale 1 Wytycznych,
- 2) zakup środków transportu,
- 3) zakup używanego sprzętu dla Ochotniczych Straży Pożarnych znajdujących się w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym: samochodów ratowniczo-gaśniczych, samochodów ratownictwa chemicznego.

3.15. Działanie 3.7 WRPO Zwiększenie wykorzystania odnawialnych zasobów energii

3.15.1. W ramach Działania 3.7 WRPO kwalifikowalny jest zakup jedynie nowych środków trwałych oraz koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytycznych. Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną. Typy projektów wykazano w uszczegółowieniu WRPO.

3.15.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty przygotowania projektu:
 - a. studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. zakup nieruchomości niezbędnej do realizacji projektu (w przypadku nieruchomości niezabudowanej jej wartość nie może przekraczać 10% kosztów kwalifikowalnych projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:
 - a. przygotowanie terenu pod budowę (w tym prace rozbiórkowe) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. prace ziemne i budowlane oraz zakup i montaż urządzeń, w tym: elektrownie wiatrowe z instalacją do przesyłu energii, kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne z instalacją do przesyłu energii, urządzenia grzewcze opalane biomasą z instalacją do przesyłu energii, elektrownie wodne o mocy do 10 MW z instalacją do przesyłu energii, urządzenia grzewcze zasilane energią geotermiczną z instalacją do przesyłu energii, urządzenia do produkcji energii i instalacji do przesyłu energii w oparciu o inne typy odnawialnych źródeł energii, urządzenia i instalacje do produkcji i przesyłu energii eklektycznej i ciepłej w skojarzeniu (kogeneracja) wykorzystujących odnawialne źródła energii – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - c. nadzór nad realizacją inwestycji (inspektorzy nadzoru, zespół inżyniera kontraktu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - d. badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - e. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 3) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 4) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytycznych.

3.15.3. Koszty niekwalifikowalne:

- 1) określone w rozdziale 1 Wytycznych,
- 2) zakup środków transportu,
- 3) koszty zakupu nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 7 lat zakup ten był finansowany z krajowych lub wspólnotowych środków publicznych i powodowałoby to podwójne finansowanie zakupu tej nieruchomości,
- 4) zakup używanych środków trwałych.

3.16. Działanie 4.1 WRPO Rewitalizacja obszarów miejskich

W ramach Działania 4.1 WRPO kwalifikowalne mogą być koszty konieczne do realizacji tego Działania, ponoszone zgodnie z art. 44 rozporządzenia 1083/2006 i z art. 43-46 rozporządzenia 1828/2006.

3.17. Działanie 4.2 WRPO Rewitalizacja zdegradowanych obszarów przemysłowych i powojkowych

3.17.1. W ramach Działania 4.2 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytycznych.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną.

Typy projektów wskazano w Uszczegółowieniu WRPO.

3.17.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty przygotowania projektu:
 - a. studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. zakup nieruchomości niezbędnej do realizacji projektu (w przypadku nieruchomości niezabudowanej jej wartość nie może przekraczać 10% kosztów kwalifikowalnych projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:
 - a. renowacja, remont, przebudowa, modernizacja oraz adaptacja zabudowy przemysłowej oraz powojkowej na cele: edukacyjne, kulturalne, sportowe, rekreacyjne, gospodarcze i inne społeczne – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. budowa, remont, przebudowa instalacji grzewczych, wodno-kanalizacyjnych, elektrycznych, gazowych, itp. w remontowanych, modernizowanych i przebudowywanych obiektach – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - c. zagospodarowanie przyległego do zabudowy przemysłowej i powojkowej terenu, w tym budowa, remont, przebudowa małej architektury i ogrodzeń, zakładanie parków, miejsc rekreacji, terenów zielonych, parkingów, itp. – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - d. zabudowywanie pustych przestrzeni na obszarach przemysłowych lub powojkowych poprzez budowę, remont lub przebudowę placów, parkingów, małej architektury, miejsc rekreacji, terenów zielonych – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - e. budowa, przebudowa lub remont obiektów dla nadania im funkcji zaplecza edukacyjnego, kulturalnego, turystycznego lub rekreacyjnego obszaru dla tworzenia stałych miejsc pracy – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - f. zagospodarowanie, rozbudowa, modernizacja i adaptacja obiektów i terenów przemysłowych lub powojkowych na cele turystyczne – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - g. wyburzanie budynków na cele usługowe, kulturowe, edukacyjne, gospodarcze, turystyczne lub rekreacyjne – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - h. rozbiorcza instalacji przemysłowych lub powojkowych na rewitalizowanym terenie – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - i. remont, adaptacja lub przebudowa pokoszarowych budynków mieszkalnych w celu nadania im nowych funkcji: usługowych, gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, rekreacyjnych – za wyjątkiem celów mieszkaniowych – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - j. konserwacja, rewaloryzacja, zachowanie, budynków infrastruktury przemysłowej i powojkowej o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym (ochrona dziedzictwa przemysłowego i obiektów o historycznym znaczeniu militarnym), znajdujących się na rewitalizowanym terenie, a także adaptacja tych obiektów na cele gospodarcze, społeczne lub kulturalne,
 - k. budowa, przebudowa lub remont podstawowej infrastruktury technicznej na obszarze rewitalizowanym, w szczególności w zakresie ochrony środowiska, m. in.: budowa, przebudowa lub modernizacja sieci wodociągowych, lokalnych ujęć wody, urządzeń do gromadzenia i uzdatniania wody, budowa, remont lub przebudowa sieci kanalizacyjnych i innych urządzeń do gromadzenia, przesyłania i odprowadzania ścieków, budowa, remont lub

przebudowa kanalizacji deszczowej, wymiana elementów konstrukcyjnych zawierających azbest w budynkach publicznych w przypadku, gdy nie wymaga to przebudowy całego obiektu i po spełnieniu wymagań przekazania powstałych odpadów zawierających azbest podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki takimi odpadami – por. rozdział 2 Wytycznych,

- l. poprawa funkcjonalności ruchu kołowego i pieszego rewitalizowanego terenu, w tym m. in.: budowa, rozbudowa, modernizacja lub remont dróg lokalnych na rewitalizowanym terenie i ich połączeń z siecią dróg publicznych, budowa, remont lub przebudowa chodników i przejść dla pieszych oraz wszelkiej infrastruktury pozwalającej na zwiększenie bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów (np. ścieżki rowerowe) wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia,
 - m. budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury służącej bezpieczeństwu na rewitalizowanym terenie, w tym m.in. budowa lub remont oświetlenia oraz zakup i instalacja systemów monitoringu,
 - n. renowacja i adaptacja istniejących na terenie rewitalizowanym budynków stanowiących własność władz publicznych lub własność podmiotów działających w celach niezarobkowych, w celu przygotowania do użytkowania nowoczesnych socjalnych budynków mieszkalnych o dobrym standardzie – w zgodzie z wymogami art. 47 rozporządzenia 1828/2006⁵ – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - o. renowacja wspólnych części wielorodzinnych budynków mieszkalnych – tylko w przypadku, kiedy jest częścią większego projektu rewitalizacyjnego – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - p. nadzór nad realizacją inwestycji (inspektorzy nadzoru, zespół inżyniera kontraktu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - q. badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - r. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 3) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - 4) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytycznych.

3.17.3. Koszty niekwalifikowalne:

- 1) koszty określone w rozdziale 1 Wytycznych,
- 2) budowa budynków mieszkaniowych,
- 3) remont, przebudowa, adaptacja budynków administracji publicznej w celach wyłącznie administracyjnych, (za wyjątkiem funkcji szkoleniowych, przekwalifikowywania, poradnictwa zawodowego osób bezrobotnych, zapobiegania przestępczości przyczyniających się do realizacji celów działania i dla jednostek, które uczestniczą w realizacji programu),
- 4) zakup obiektów wykorzystywanych jako miejsce świadczenia usług przez administrację publiczną (za wyjątkiem funkcji szkoleniowych, przekwalifikowywania, poradnictwa zawodowego osób bezrobotnych – przyczyniających się do realizacji celów działania i dla jednostek, które uczestniczą w realizacji programu),
- 5) uzbrojenie terenu pod budowę budynków mieszkaniowych,
- 6) remont, przebudowa indywidualnych mieszkań (prace budowlano-montażowe),
- 7) rozbiórka budynków pod budowę budynków mieszkalnych, zakup nieruchomości dla celów mieszkaniowych,
- 8) zakup nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 7 lat była finansowana z krajowych lub wspólnotowych grantów, które powodowałyby podwójne współfinansowanie jego zakupu,
- 9) finansowanie projektów, nie ujętych w Programie Rewitalizacji (nie znajdują się w granicach obszaru podlegającego rewitalizacji), nieprzyczyniających się do realizacji celów działania.

⁵ Wymienione rodzaje projektów z zakresu mieszkalnictwa – zgodnie z obowiązującymi Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa – mogą być realizowane na obszarach spełniających łącznie co najmniej trzy z poniższych kryteriów:

- a) wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia,
- b) wysoka stopa długotrwałego bezrobocia,
- c) wysoki poziom przestępczości i wykroczeń,
- d) niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej,
- e) porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego.

3.18. Działanie 5.1 WRPO Infrastruktura szkolnictwa wyższego

3.18.1. W ramach Działania 5.1 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytycznych.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną.

Typy projektów wskazano w Uszczegółowieniu WRPO.

3.18.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty przygotowania projektu:
 - a. studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. zakup nieruchomości niezbędnej do realizacji projektu (w przypadku nieruchomości niezabudowanej jej wartość nie może przekraczać 10% kosztów kwalifikowalnych projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:
 - a. przygotowanie terenu pod budowę (w tym prace rozbiórkowe) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. prace ziemne i budowlane – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - c. budowa nowych, przebudowa, rozbudowa lub odbudowa istniejących obiektów dydaktycznych – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - d. rozbudowa, przebudowa lub odbudowa infrastruktury społeczno-edukacyjnej w kampusach, w tym akademików i stołówek oraz obiektów służących prowadzeniu działalności dydaktycznej na poziomie wyższym – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - e. budowa, rozbudowa lub przebudowa obiektów sportowych przy szkołach wyższych (np. boiska, sale gimnastyczne itp) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - f. wyposażenie placówek edukacyjnych w nowoczesny sprzęt (poza komputerowym w przypadku gdy projekt nie obejmuje budowy lub rozbudowy obiektu dydaktycznego) i pomoce optymalizujące proces kształcenia – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - g. budowa nowych, rozbudowa lub przebudowa istniejących laboratoriów dydaktycznych, pracowni komputerowych (wyłącznie jako element projektu inwestycyjnego), bibliotek – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - h. usuwanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w obiektach będących celem projektu oraz ich otoczeniu (wyłącznie jako element większego projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - i. zagospodarowanie otoczenia obiektów będących celem projektu (wyłącznie jako element projektu inwestycyjnego) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - j. nadzór nad realizacją inwestycji (inspektorzy nadzoru, zespół inżyniera kontraktu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - k. badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - l. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 3) koszty promocji projektu – por. rozdział 2, punkt 2.3.5 Wytycznych,
- 4) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytycznych.

3.18.3. Koszty niekwalifikowalne:

- 1) koszty określone w rozdziale 1 Wytycznych,
- 2) koszty budowy, rozbudowy, przebudowy pracowni komputerowych, istniejących laboratoriów dydaktycznych, jeżeli nie są elementem projektu inwestycyjnego,
- 3) koszty zagospodarowania otoczenia budynków dydaktycznych, infrastruktury społeczno-edukacyjnej w kampusach i obiektów sportowych przy szkołach wyższych, jeżeli nie są elementem projektu inwestycyjnego,
- 4) koszty usuwania barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych, jeżeli nie są elementem większego projektu,
- 5) koszty zakupu książek,
- 6) koszty zakupu sprzętu komputerowego (z wyjątkiem projektów obejmujących budowę, rozbudowę obiektów dydaktycznych),
- 7) koszty termomodernizacji,

- 8) koszty zakupu nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 7 lat zakup ten był finansowany z krajowych lub wspólnotowych środków publicznych i powodowałoby to podwójne finansowanie zakupu tej nieruchomości.

3.19. Działanie 5.2 WRPO Rozwój infrastruktury edukacyjnej, w tym szkolnictwa ustawicznego

3.19.1. W ramach Działania 5.2 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytycznych.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną.

Typy projektów wskazano w Uszczegółowieniu WRPO.

3.19.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty przygotowania projektu:
 - a. studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. zakup nieruchomości niezbędnej do realizacji projektu (w przypadku nieruchomości niezabudowanej jej wartość nie może przekraczać 10% kosztów kwalifikowalnych projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:
 - c. przygotowanie terenu pod budowę (w tym prace rozbiórkowe) – por. rozdział 2 Wytycznych, Schemat I Projekty z zakresu wsparcia infrastruktury edukacyjnej
 - a. budowa nowych, rozbudowa i istniejących obiektów dydaktycznych (poza przedszkolami), w szczególności budynków szkolnych, laboratoriów dydaktycznych (szkolnych i międzyszkolnych), sal do praktycznej nauki zawodu w szkołach ponadgimnazjalnych oraz pracowni komputerowych – wyłącznie jako element projektu – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. budowa nowych, rozbudowa i przebudowa istniejących bibliotek przyszkolnych (z wyłączeniem zakupu książek) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - c. budowa nowych obiektów sportowych (z widownią maksymalnie do 200 miejsc o następujących wymiarach boisk⁶: sala sportowa (36 x 18/19m), sala gimnastyczna (24 x 12m) i pośrednie, oraz rozbudowa i przebudowa istniejących obiektów sportowych (np. boiska przyszkolne, sale sportowe, gimnastyczne) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - d. budowa nowych, przebudowa, rozbudowa i odbudowa istniejących obiektów infrastruktury społeczno-edukacyjnej (w szczególności burs, internatów, stołówek) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - e. wyposażenie placówek edukacyjnych w nowoczesny sprzęt (poza komputerowym w przypadku gdy projekt nie obejmuje budowy lub rozbudowy obiektu dydaktycznego) i pomoce optymalizujące proces kształcenia. – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - f. usuwanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w obiektach będących celem projektu oraz ich otoczeniu (wyłącznie jako element większego projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - g. zagospodarowanie otoczenia obiektów będących celem projektu (wyłącznie jako element projektu inwestycyjnego) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - Schemat II Projekty z zakresu wsparcia infrastruktury kształcenia ustawicznego⁷
 - a. budowa nowych, rozbudowa, przebudowa obiektów dydaktycznych kształcenia ustawicznego (CKU), praktycznego (CKP) oraz zakładów kształcenia językowego – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. zakup i montaż wyposażenia (w tym wysoko specjalistycznego sprzętu technologicznego, służącego kształceniu ustawicznemu oraz praktycznemu), obejmującego sprzęt i pomoce dydaktyczne, służące realizacji zadań edukacyjnych i oświatowych (poza sprzętem

⁶ Podane wymiary dotyczą wyłącznie boiska (od linii do linii). Ograniczenie to nie dotyczy nowych boisk przyszkolnych.

⁷ Kształcenie ustawiczne definiuje się jako kształcenie w szkołach dla dorosłych, a także uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych przez osoby, które spełniły obowiązek szkolny.

- komputerowym w przypadku gdy projekt nie obejmuje budowy lub rozbudowy obiektu dydaktycznego) – por. rozdział 2 Wytycznych,
- c. zagospodarowanie otoczenia obiektów będących celem projektu (wyłącznie jako element projektu inwestycyjnego) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - d. usuwanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w obiektach będących celem projektu oraz ich otoczeniu (wyłącznie jako element większego projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - e. nadzór nad realizacją inwestycji (inspektorzy nadzoru, zespół inżyniera kontraktu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - f. badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - g. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 3) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - 4) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytycznych.

3.19.3. Koszty niekwalifikowalne:

- 1) koszty określone w rozdziale 1 Wytycznych,
- 2) budowa, przebudowa rozbudowa pracowni komputerowych, jeśli nie stanowi elementu projektu inwestycyjnego,
- 3) budowa nowych sal gimnastycznych i sportowych z boiskami o wymiarach innych niż podane w Uszczegółowieniu WRPO,
- 4) budowa, przebudowa, rozbudowa, modernizacja, adaptacja przedszkoli oraz zakup sprzętu i wyposażenia do przedszkoli,
- 5) koszty usuwania barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych, jeżeli nie są elementem większego projektu,
- 6) koszty zagospodarowania otoczenia obiektów, jeżeli nie stanowią elementu projektu inwestycyjnego,
- 7) koszty zakupu książek,
- 8) koszty zakupu sprzętu komputerowego (kwalifikowalne tylko w połączeniu z budową, rozbudową, przebudową obiektów dydaktycznych),
- 9) koszty termomodernizacji,
- 10) koszty budowy, rozbudowy, przebudowy, modernizacji sal i hal widowiskowo-sportowych o wymiarach przekraczających 36 m x 18/19 m lub z widownią przekraczającą 200 miejsc oraz pływalni, lodowisk i stadionów,
- 11) koszty zakupu nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 7 lat zakup ten był finansowany z krajowych lub wspólnotowych środków publicznych i powodowałoby to podwójne finansowanie zakupu tej nieruchomości.

3.20. Działanie 5.3 WRPO Poprawa warunków funkcjonowania systemu ochrony zdrowia w województwie

3.20.1. W ramach Działania 5.3 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytycznych.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną.

Typy projektów wskazano w Uszczegółowieniu WRPO.

3.20.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty przygotowania projektu:
 - a. studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. zakup nieruchomości niezabudowanej niezbędnej do realizacji projektu (w przypadku nieruchomości niezabudowanej jej wartość nie może przekraczać 10% kosztów kwalifikowalnych projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:
 - a. przygotowanie terenu pod budowę (w tym prace rozbiórkowe) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. rozbudowa i modernizacja (z wyłączeniem termomodernizacji) istniejących obiektów infrastruktury ochrony zdrowia o znaczeniu regionalnym i lokalnym w celu dostosowania ich do wymogów określonych w obowiązujących przepisach prawa (Rozporządzenie Ministra

- Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej, Dz. U. Nr 213 poz. 1568) – por. rozdział 2 Wytucznych,
- c. rozbudowa i modernizacja sal operacyjnych, zabiegowych i bloków diagnostycznych wraz z zakupem i montażem wyposażenia związanego bezpośrednio z procesem leczenia – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - d. zakup i montaż nowych urządzeń medycznych, na przykład aparatury i sprzętu medycznego (m.in. do diagnostyki, terapii i rehabilitacji z wyłączeniem wyrobów i produktów jednorazowego użytku) oraz wyposażenia związanego bezpośrednio z procesem leczenia w celu podniesienia jakości usług medycznych – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - e. dostosowanie stanu technicznego istniejącej infrastruktury do zakupu i użytkowania nowego sprzętu medycznego (wyłącznie z projektem dotyczącym zakupu sprzętu); dostosowanie może stanowić maksymalnie 20% kosztów kwalifikowanych – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - f. dostosowanie obiektów służby zdrowia do potrzeb pacjentów, w szczególności osób niepełnosprawnych. (jako element większego projektu) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - g. nadzór nad realizacją inwestycji (inspektorzy nadzoru, zespół inżyniera kontraktu) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - h. badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - i. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytucznych,
- 3) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - 4) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytucznych.

3.20.3. Koszty niekwalifikowalne:

- 1) koszty określone w rozdziale 1 Wytucznych,
- 2) koszty termomodernizacji,
- 3) koszty zakupu produktów jednorazowego użytku oraz wyposażenia niezwiązanego bezpośrednio z procesem leczenia,
- 4) koszty dostosowania stanu technicznego istniejącej infrastruktury do zakupu i użytkowania nowego sprzętu medycznego, jeżeli nie stanowią elementu projektu polegającego na zakupie sprzętu albo ich wartość przekracza 20% kosztów kwalifikowanych,
- 5) koszty dostosowania obiektów służby zdrowia do potrzeb pacjentów, w szczególności osób niepełnosprawnych, jeżeli nie są elementem większego projektu,
- 6) koszty ubiegania się o certyfikaty zarządzania jakością,
- 7) koszty zakupu nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 7 lat zakup ten był finansowany z krajowych lub wspólnotowych środków publicznych i powodowałoby to podwójne finansowanie zakupu tej nieruchomości.

3.21. Działanie 5.4 WRPO Wzmocnienie pozostałej infrastruktury społecznej

3.21.1. W ramach Działania 5.4 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytucznych.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną. Typy projektów wskazano w Uszczegółowieniu WRPO.

3.21.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

- 1) koszty przygotowania projektu:
 - a. studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - b. zakup nieruchomości niezbędnej do realizacji projektu (w przypadku nieruchomości niezabudowanej jej wartość nie może przekraczać 10% kosztów kwalifikowanych projektu) – por. rozdział 2 Wytucznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:
 - a. przygotowanie terenu pod budowę (w tym prace rozbiórkowe) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - b. budowa nowych, przebudowa, adaptacja i modernizacja obiektów świadczących usługi w zakresie pomocy społecznej (np. domy pomocy społecznej, hospicja, domy dziecka,

- świetlice środowiskowe, ośrodki pobytu dziennego, centra pomocy rodzinie, noclegownie dla bezdomnych, placówki opiekuńczo-wychowawcze i inne ośrodki wsparcia) łącznie z zakupem i montażem wyposażenia – por. rozdział 2 Wytycznych.
- c. budowa nowych, przebudowa, adaptacja i modernizacja obiektów świadczących usługi z zakresu pozaszkolnych form integracji społecznej dzieci i młodzieży (np. świetlice socjoterapeutyczne, ogniska wychowawcze, kluby środowiskowe i inne ośrodki wsparcia), łącznie z zakupem i montażem wyposażenia (nie przewiduje się dofinansowania przedszkoli) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - d. budowa nowych, przebudowa, adaptacja i modernizacja obiektów świadczących usługi z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych (np. warsztaty terapii zajęciowej, ośrodki rehabilitacyjne, specjalistyczne ośrodki szkoleniowo-rehabilitacyjne i inne ośrodki wsparcia osób niepełnosprawnych), łącznie z zakupem wyposażenia – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - e. budowa nowych, przebudowa, adaptacja i modernizacja obiektów świadczących usługi z zakresu ekonomii społecznej (np. zakłady aktywności zawodowej, centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, spółdzielnie socjalne i inne podmioty działające na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej), łącznie z zakupem i montażem wyposażenia – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - f. prace ziemne i budowlane – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - g. nadzór nad realizacją inwestycji (inspektorzy nadzoru, zespół inżyniera kontraktu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - h. badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - i. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 3) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - 4) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytycznych.

3.21.3. Koszty niekwalifikowalne:

- 1) określone w rozdziale 1 Wytycznych,
- 2) budowa, przebudowa, rozbudowa, modernizacja, adaptacja przedszkoli oraz zakup sprzętu i wyposażenia do przedszkoli,
- 3) koszty zakupu nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 7 lat zakup ten był finansowany z krajowych lub wspólnotowych środków publicznych i powodowałoby to podwójne finansowanie zakupu tej nieruchomości.

3.22. Działanie 6.1 WRPO Infrastruktura na obszarach turystycznych

3.22.1. W ramach Działania 6.1 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytycznych.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną.

Typy projektów wskazano w Uszczegółowieniu WRPO.

3.22.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

Schemat I Infrastruktura turystyczna:

- 1) koszty przygotowania projektu:
 - a. studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. zakup nieruchomości niezbędnej do realizacji projektu (w przypadku nieruchomości niezabudowanej jej wartość nie może przekraczać 10% kosztów kwalifikowalnych projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:
 - a. budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej, m. in.: szlaki turystyczne, drogi rowerowe, porty i przystanie oraz stacje wodne służące turystyce wodnej. Zagospodarowanie turystyczne tras i szlaków obejmować może m. in. takie elementy, jak: oznakowanie, tablice informacyjne, miejsca przesiadkowe (np. ze szlaku wodnego na lądowy), miejsca odpoczynku, parkingi, elementy małej architektury (ławki, zadaszenia, kosze na śmieci itp.). – por. rozdział 2 Wytycznych,

- b. kompleksowe przedsięwzięcia dotyczące opracowywania i wdrażania koncepcji rozwoju infrastruktury niezbędnej do uprawiania aktywnych form turystyki, m. in. rowerowej, pieszej, wodnej oraz rozwoju turystyki kulturowej, w tym kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu ochrony i udostępniania obszarów chronionych atrakcyjnych turystycznie – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - c. renowacja i rozbudowa urządzeń rekreacyjno-sportowych: plaż, kąpielisk, przystani wodnych, ścieżek sportowych i innych obiektów w nadjeziornych ośrodkach wypoczynkowych – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - d. budowa nowoczesnych ośrodków rekreacyjno-rozrywkowych o bogatym programie wielofunkcyjnym (wioski wakacyjne, parki wypoczynku i sportu) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - e. turystyczno-rekreacyjne: zagospodarowanie obszarów leśnych, w tym dla turystyki pieszej, rowerowej, konnej i specjalistycznej, m. in. miejsca odpoczynku, parkingi, oznakowanie szlaków, punkty widokowe, (wraz z określeniem miejsc lokalizacji ognisk, itp.) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - f. budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury oraz obiektów służących rozwojowi specyficznych form turystyki (np. sporty powietrzne, turystyka łowiecka, turystyka zimowa, turystyka jeździecka, pielgrzymkowa, kolejowa, wodna) oraz zagospodarowanie terenu dla celów rekreacyjnych. W sanktuariach i ich bezpośrednim otoczeniu projekty z zakresu infrastruktury turystycznej mogą dotyczyć infrastruktury usług towarzyszących (możliwe jest urządzenie ogólnodostępnych terenów rekreacyjnych w sąsiedztwie miejsc kultu religijnego, zwłaszcza w nawiązaniu do terenów leśnych i zbiorników wodnych). Możliwa jest adaptacja obiektów historycznych na cele turystyczne. W zakresie turystyki kolejowej projekty obejmować mogą m. in. adaptację nieczynnych stacji kolejowych na użytek ruchu turystycznego oraz renowację istniejących obiektów (parowozownie, miejsca i obiekty bezpośredniej obsługi pociągów) zwłaszcza rekonstrukcji historycznych pojazdów kolejowych do obsługi tego ruchu (przejażdżki kolejaj). Natomiast w zakresie turystyki wodnej – wytyczenie i zagospodarowanie dróg i szlaków wodnych (m. in. centra i miejsca bezpośredniej obsługi turystyki wodnej, oznakowanie turystyczne, usunięcie przeszkód trakcyjnych) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - g) budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury poprawiającej dostępność do obiektów i atrakcji turystycznych wyłącznie w powiązaniu z takimi projektami (ciągi komunikacyjne i infrastruktura dla niepełnosprawnych) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - h) tworzenie i rozwój systemów oznakowania obszarów i atrakcji turystycznych – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - i) tworzenie nowych i rozwój istniejących centrów wystawienniczych i kongresowych, zdolnych do obsługi imprez o charakterze regionalnym i ponadregionalnym – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - j) budowa, rozbudowa, przebudowa, modernizacja obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, służącej rozwojowi aktywnych form wypoczynku tylko łącznie z innymi elementami infrastruktury turystycznej oraz jeżeli przyczynią się one do podniesienia walorów turystycznych obszaru – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - k) budowa nowych i rozbudowa oraz modernizacja istniejących centrów i punktów informacji turystycznej, w tym rozwój systemów informacyjnych i uruchamianie infokiosków (tylko jako elementy większych projektów) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - l) budowa, odbudowa, rozbudowa i modernizacja oraz niezbędne wyposażenie bazy hotelarsko-noclegowej – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - m) nadzór nad realizacją inwestycji (inspektorzy nadzoru, zespół inżyniera kontraktu) – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - n) badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - o) koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytucznych,
- 3) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytucznych,
- 4) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytucznych,
- Schemat II Promocja i informacja turystyczna**
- 1) koszty przygotowania i realizacji projektu:
- a. analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytucznych,
 - b. opracowanie, rozwój i promocja regionalnych i lokalnych produktów turystycznych (łącznie z m. in. badaniami, ekspertyzami, analizami marketingowymi, itp.) – por. rozdział 2 Wytucznych,

- c. organizacja imprez (w regionie, kraju i za granicą) mających przyczynić się do wzrostu liczby turystów przybywających do regionu – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - d. organizacja i przygotowanie kampanii reklamowych promujących walory turystyczne (w tym kulturowe) województwa w kraju i za granicą – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - e. promocja i marketing regionu jako atrakcyjnego miejsca dla organizacji kongresów, konferencji, wystaw gospodarczych oraz innych imprez biznesowych – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - f. rozbudowa systemu informacji turystycznej – wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań, a także przygotowanie i dystrybucja nieodpłatnych wydawnictw informacyjnych i promocyjnych (wyłącznie jako element większego projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - g. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 2) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - 3) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytycznych.

3.22.3. Koszty niekwalifikowalne:

- 1) koszty określone w rozdziale 1 Wytycznych,
- 2) wsparcie dla projektów dotyczących budowy basenów, pływalni oraz aquaparków,
- 3) koszty inwestycyjne (roboty budowlane, zakup środków trwałych) oraz koszty zakupu sprzętu, wyposażenia, materiałów i urządzeń biurowych itp. – dotyczy Schematu II,
- 4) wynagrodzenia, które nie są finansowane z budżetu B (w szczególności zasiłki) – dotyczy Schematu II; w ramach Schematu I koszty wynagrodzeń nie stanowią kosztów kwalifikowalnych,
- 5) koszty zarządzania projektem w wysokości przekraczającej 10% kosztów kwalifikowalnych projektu – dotyczy Schematu II; w ramach Schematu I koszty zarządzania projektem nie stanowią kosztów kwalifikowalnych,
- 6) koszty zakupu nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 7 lat zakup ten był finansowany z krajowych lub wspólnotowych środków publicznych i powodowałoby to podwójne finansowanie zakupu tej nieruchomości (dotyczy Schematu I).

3.23. Działanie 6.2 WRPO Rozwój kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego

3.23.1. W ramach Działania 6.2 WRPO kwalifikowalne są koszty poniesione zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 1 oraz w rozdziale 2 Wytycznych.

Kryteria kwalifikowalności kosztów są zgodne ze szczególnymi zasadami określonymi we właściwym programie pomocy publicznej, o ile w działaniu wystąpią projekty objęte pomocą publiczną.

Typy projektów wskazano w Uszczegółowieniu WRPO.

3.22.2. Przykładowe koszty kwalifikowalne:

Schemat I Projekty inwestycyjne

- 1) koszty przygotowania projektu:
 - a. studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy (m. in. odwierty próbne, sondowanie gruntu, inwentaryzacja stanu istniejącego), prace geodezyjne i geologiczne, opinie konserwatorskie – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. zakup nieruchomości niezbędnej do realizacji projektu (w przypadku nieruchomości niezabudowanej jej wartość nie może przekraczać 10% kosztów kwalifikowalnych projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 2) koszty związane z realizacją projektu:
 - a. rewitalizacja, rewaloryzacja, konserwacja, renowacja, restauracja, zachowanie i adaptacja na cele kulturalne obiektów historycznych i zabytkowych – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. budowa, rozbudowa, przebudowa publicznej infrastruktury kultury – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - c. konserwacja, renowacja, przebudowa, odbudowa i adaptacja na cele kulturalne miejsc martyrologii oraz pomników przyrody – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - d. tworzenie i rozwój systemów oznakowania obszarów i obiektów atrakcyjnych kulturowo (wyłącznie jako element projektu inwestycyjnego) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - e. zagospodarowanie otoczenia obiektów historycznych i zabytkowych (wyłącznie jako element projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,

- f. przystosowanie obiektów instytucji kultury oraz ich otoczenia do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz specyficznych grup odwiedzających m. In. osób starszych, dzieci i młodzieży (wyłącznie jako element większego projektu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - g. zakup i remont trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności gospodarczej oraz wyposażenia wpływającego na unowocześnienie obiektów kulturalnych będących celem projektu (wyłącznie jako element projektu inwestycyjnego) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - h. konserwacja zabytkowych muzealiów, archiwaliów, starodruków, księgozbiorów oraz innych zabytków ruchomych – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - i. zabezpieczenie zabytków przed kradzieżą i zniszczeniem – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - j. nadzór nad realizacją inwestycji (inspektorzy nadzoru, zespół inżyniera kontraktu) – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - k. badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - l. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 3) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - 4) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytycznych,

Schemat II Projekty promocyjne

- 1) koszty przygotowania i realizacji projektu:
 - a. analizy finansowe i ekonomiczne, badania i ekspertyzy – por. rozdział 2 Wytycznych,
 - b. organizacja wydarzeń kulturalnych, mających wpływ na wzrost znaczenia kultury jako czynnika stymulującego rozwój społeczno-gospodarczy,
 - c. kampanie promocyjne w kraju i za granicą, których celem jest promocja kultury regionu, w tym udział w wystawach i imprezach kulturalnych,
 - d. koszty usług finansowych i zabezpieczenia – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 2) koszty promocji projektu – por. rozdział 2 Wytycznych,
- 3) koszt audytu zewnętrznego projektu – por. rozdział 2 Wytycznych.

Schemat III Infrastruktura kin

- 1) koszty związane z realizacją projektu: zakup i leasing następującego wyposażenia i sprzętu:
 - a. Kinowy projektor cyfrowy
 - b. Serwer kina cyfrowego
 - c. Procesor wizyjny (skaler)
 - d. Obiektyw projekcyjny
 - e. Panel (komputer do obsługi)
 - f. Lampa
 - g. Układ do projekcji 3D
 - h. Okulary do projekcji 3D w liczbie równej ilości miejsc
 - i. Dostawa, montaż i szkolenie kinooperatorów – por. rozdział 2 Wytycznych.

3.22.3. Koszty niekwalifikowalne:

- 1) koszty określone w rozdziale 1 Wytycznych,
- 2) koszty zagospodarowania otoczenia, jeżeli nie są elementem większego projektu,
- 3) koszty usuwania barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych, jeżeli nie są elementem większego projektu,
- 4) koszty dostosowania obiektów do potrzeb specyficznych grup odwiedzających (osoby starsze, dzieci), jeżeli nie stanowią elementu większego projektu,
- 5) koszty zakupu i remontu trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej, jeżeli nie są elementem projektu inwestycyjnego,
- 6) koszty utworzenia i rozwoju systemów oznakowania obszarów i obiektów, jeżeli nie stanowią elementu projektu inwestycyjnego,
- 7) koszty zakupu wyposażenia dla unowocześnienia obiektów kultury, jeżeli nie stanowią elementu projektu inwestycyjnego,
- 8) koszty rewitalizacji, rewaloryzacji, konserwacji, renowacji, restauracji, zachowania oraz adaptacji, przebudowy, remontów budynków i powierzchni na cele socjalno-bytowe (w tym mieszkalne) oraz na cele hotelowe i konferencyjne,
- 9) koszty inwestycyjne (roboty budowlane, zakup środków trwałych) oraz koszty zakupu sprzętu, wyposażenia, materiałów i urządzeń biurowych itp. – dotyczy Schematu II,
- 10) wynagrodzenia, które nie są finansowane z budżetu B (w szczególności zasiłki) – dotyczy Schematu II; w ramach Schematu I koszty wynagrodzeń nie stanowią kosztów kwalifikowalnych,

- 11) koszty zarządzania projektem w wysokości przekraczającej 10% kosztów kwalifikowalnych projektu – dotyczy Schematu II; w ramach Schematu I koszty zarządzania projektem i technicznej obsługi projektu nie stanowią kosztów kwalifikowalnych,
- 12) koszty zakupu nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 7 lat zakup ten był finansowany z krajowych lub wspólnotowych środków publicznych i powodowałoby to podwójne finansowanie zakupu tej nieruchomości (dotyczy Schematu II).